Ազգ
Azg armenian daily
6 ՅՈՒՆԻՍ 2000 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 103 (2071)

Շեւարդնաձեն բացառում է Վրաստանի մասնակցությունը Չեչնիայի գործողություններին

ԹԲԻԼԻՍԻ, 5 ՅՈՒՆԻՍ, ՍՆԱՐՔ: «Մենք կտրականապես բացառում ենք Չեչնիայի ռազմական գործողություններին Վրաստանի մասնակցության հնարավորությունը, Ռուսաստանն այժմ մեզանից դա չի էլ պահանջում», հունիսի 5-ին հայտարարել է Վրաստանի նախագահ Էդուարդ Շեւարդնաձեն: Նա ասել է, որ Վրաստանի ղեկավարությունը չի ցանկանում, որպեսզի «երկիրը ներքաշվի Չեչնիայի ռազմական հակամարտության մեջ»: Միաժամանակ նա նշել է, որ «եթե Ռուսաստանը հնարավոր համարի Վրաստանի մասնակցությունը Չեչնիայի հակամարտության խաղաղական կարգավորմանը, ապա մենք պատրաստ ենք դրան, այդ մասին մենք բազմիցս հայտարարել ենք եւ այժմ էլ հայտարարում ենք»: •

ՂԱՐԱԲԱՂՅԱՆ ՀԻՄՆԱՀԱՐՑ

Նախագահ Քոչարյանին ծանր բանակցություններ են սպասում հունիսի 25-ին Վաշինգտոնում՝ Բիլ Քլինթոնի հետ

Ենթադրաբար նաեւ հուլիսին Մոսկվայում՝ Վլադիմիր Պուտինի հետ

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

Դեռ հունիսի 1-ին Մ. Նահանգների պետքարտուղար Մադլեն Օլբրայթը Լոնդոնի էկոնոմիկայի քոլեջում ունեցած ելույթի ընթացքում մանրամասնել էր, թե ԱՄՆ-ի եւ Ռուսաստանի նախագահներ Բիլ Քլինթոնի եւ Վլադիմիր Պուտինի՝ հունիսի 4-5-ը սպասվող բանակցությունների ընթացքում հատկապես ինչ հարցերի շրջանակ կքննարկվի: Մեզ առանձնապես հետաքրքրում էր մոսկովյան գագաթաժողովի՝ կովկասյան տարածաշրջանի անվտանգության հետ կապված խնդիրները: Ըստ տիկին Օլբրայթի՝ «ԱՄՆ-ը հորդորում էր, որ մեծ ջանքեր է գործադրել հարավկովկասյան երկու երկրների՝ Հայաստանի եւ Ադրբեջանի հակամարտությունը խաղաղ կարգավորելու ուղղությամբ: Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտությունը խոչընդոտ է երկու երկրներում ժողովրդավարություն հաստատելու ճանապարհին, տարածաշրջանում խաղաղության հաստատմանը: Այս հարցը մտնում է Պուտին-Քլինթոն մոսկովյան գագաթաժողովի օրակարգ»:

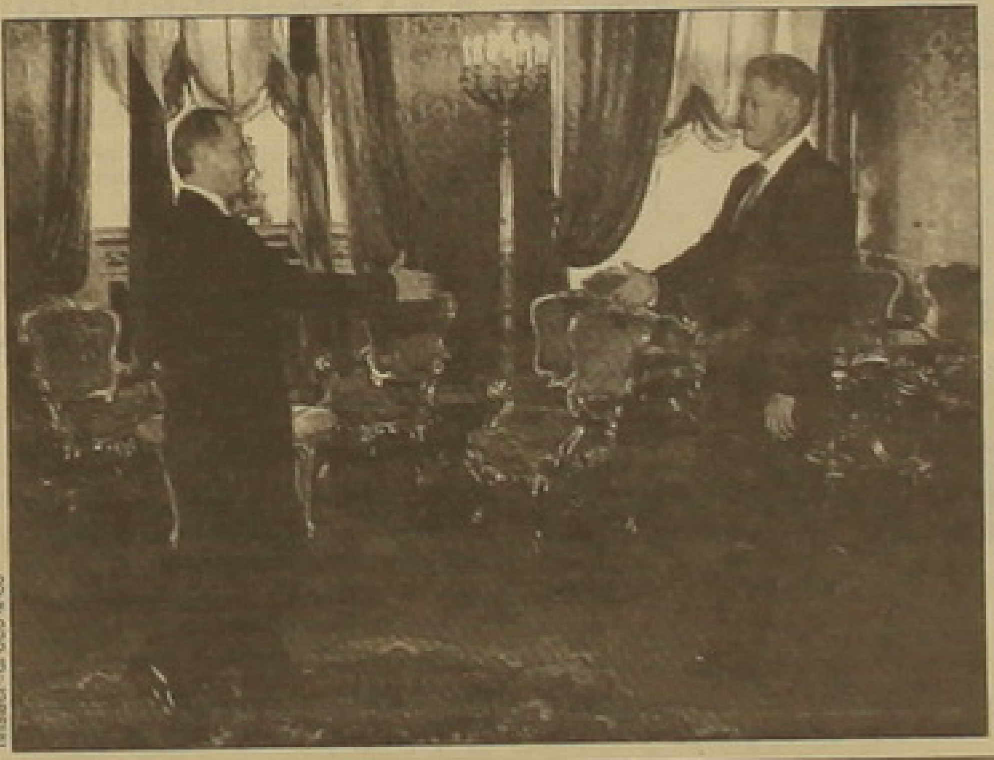

ՀՀ նախագահի նստավայրում, ինչպես հայտնեցին «Ազգին», տեղեկություններ չունեին, թե քննարկվե՞լ է արդյոք ԼՂ խնդիրը, եթե՝ այո, ապա առանձի՞ն հարց որպես, թե՞ տարածաշրջանային անվտանգության համակարգում: Նախագահի խոսնակ Վահե Գաբրիելյանը տեղեկացրեց միայն, որ Ռոբերտ Քոչարյանը հունիսի 25-ին մեկնելու է Վաշինգտոն՝ հանդիպելու ԱՄՆ նախագահ Քլինթոնին:

Տես • էջ 2

ՇՈՒԿԱ

Հայաստանում բենզինը կրկին թանկանում է

Հայաստանի ներքին սպառողական շուկայում հարաբերական կայունությունից հետո բենզինի գնի աճ է նկատվում: Բենզինի միջին գինը վերջին երկու օրերի ընթացքում աճել է 200-300 դրամով՝ կազմելով 6000-6100 դրամ 20 լիտրանոց մեկ տարայի դիմաց:

Նավթի հայ վաճառականների կարծիքով, չնայած Միացյալ Նահանգների եւ մի շարք եվրոպական պետությունների ձեռնարկած միջոցներին, համաշխարհային շուկաներում շարունակվում է գների աճը, որը չէր կարող չանդրադառնալ նաեւ Հայաստանի շուկայի իրավիճակի վրա: Այսպես՝ մեկ տոննա բենզինի միջազգային գինը 370 դոլար է եւ կանխատեսումների համաձայն շուտով կաճի մինչեւ 400 դոլար:

«Միկա-Հայաստան» ընկերության նախագահ Միխայել Բաղդասարովի խոսքերով, բենզինի գնի վրա ազդում է նաեւ Հայաստանում ակցիզային հարկի նոր դրույքաչափի ներմուծումը: եթե նախկինում ակցիզային հարկի դրույքաչափը կազմել է 125 դոլար մեկ տոննայի դիմաց, ապա այժմ այն կազմում է 225 դոլար, որը եւ կանխորոշել է հանրապետություն ստացվող վառելիքի ծավալների կտրուկ կրճատումը՝ ամիսը 20 հազար տոննայից մինչեւ 9 հազար տոննա: Բաղդասարովն առաջարկում է սահմանել 150 դոլար փոխզիջումային դրույքաչափ, որը թույլ կտա վերադառնալ մատակարարումների նախկին մակարդակին՝ 20 հազար տոննա:

Պետք է նշել, որ երկրի բյուջեն լցնելու գլխավոր աղբյուրներից մեկը հանդիսանում է միջոցների գանձումը բենզինի ներմուծումից: Ըստ որում, ինչպես ավելի վաղ նշել էր պետեկամուտների նախկին նախարար Սմբատ Այվազյանը, եթե ստացվող բենզինի ծավալը 20 հազար տոննայից ցածր լինի, ապա բյուջեի կատարումը վտանգի տակ կհայտնվի:

Մնում է միայն սպասել հունիսի 21-ին, երբ OPEC-ի երկրները կորոշեն նավթի արդյունաբերության ծավալները, իսկ մինչ այդ բենզինի գների հետագա աճ է սպասվում:

ՍՆԱՐՔ

Չբացակայելու ստորագրությամբ կալանքից ազատվեցին Նաիրի Բաղալյանը եւ Մուշեղ Մովսիսյանը

ԵՐԵՎԱՆ, 5 ՅՈՒՆԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Հոկտեմբերի 27-ի ահաբեկչությանն օժանդակելու մեջ մեղադրվող լրագրող Նաիրի Բաղալյանի նկատմամբ խափանման միջոց կալանքը փոխվել է չհեռանալու ստորագրությամբ, եւ նա հունիսի 3-ին ազատ է արձակվել քննչական մեկուսարանից: Այդ մասին հայտնեց ՀՀ գլխդատախազության քննչական բաժնի պետ, գործով նախաքննությունն իրականացնող քննչական խմբի ղեկավար Արտակ Հարությունյանը: Դրանից մեկ օր առաջ նույն հիմքով կալանքից ազատվել էր նաեւ Հայաստանի Ազգային Հեռուստատեսության գործադիր տնօրենի տեղակալ Հարություն Հարությունյանը:

Հունիսի 5-ի երեկոյան Երեւանի Նուբարաշենի թիվ 1 քննչական մեկուսարանից ազատ արձակվեց հոկտեմբերի 27-ի գործով մեղադրյալ, ԱԺ պատգամավոր Մուշեղ Մովսիսյանը, որը մեղադրվում է ահաբեկչական ակցիին դրդելու մեջ. նրա կալանքի ժամկետը լրանում է կեսգիշերին: Մովսիսյանին մեկուսարանի մոտ դիմավորելու էին եկել նրա ազգականները, Ազգային ժողովի մի շարք պատգամավորներ, որոնցից մասնավորապես «Իրավունք եւ միաբանություն» խմբակցության անդամ Աղասի Արշակյանը հայտարարեց, թե «էդ շորշոփի տակ եկան, խաբեցին ու տարան»:

Մուշեղ Մովսիսյանի պաշտպան Կռոմվել Գրիգորյանը հայտարարեց, որ իր պաշտպանյալի մասով գործն անկասկած կկարճվի, քանի որ մեղադրանքն անհիմն է եւ ժամանակին ներկայացվել է առանց ստուգելու գործով գլխավոր մեղադրյալ Նաիրի Հունանյանի՝ Մովսիսյանի դեմ տրված ցուցմունքները: Պաշտպանը նշեց, որ իր պաշտպանյալը, բնականաբար, կշարունակի իր աշխատանքը որպես ԱԺ պատգամավոր:

Մուշեղ Մովսիսյանն իրեն ուղեկցող անձանց հետ ուղղվեց դեպի ՀՀ գլխդատախազություն, որտեղ նրա նկատմամբ ընտրվեց նոր խափանման միջոց՝ չհեռանալու ստորագրություն:

Ներկայումս գործով մեղադրյալները 18 են, որոնցից Սաշիկ Ղեյլանի, Միսակ Մկրտչյանի, Նաիրի Բաղալյանի, Հարություն Հարությունյանի, Մուշեղ Մովսիսյանի նկատմամբ խափանման միջոց է ընտրվել չբացակայելու ստորագրությունը: Իսկ ահաբեկչությանը դրդելու համար մեղադրվող ՀՀ նախագահի աշխատակազմի նախկին ղեկավար Ալեքսան Հարությունյանի նկատմամբ գլխդատախազությունը հունիսի 2-ին որոշում էր կայացրել քրեական հետապնդումը դադարեցնելու, նրա մասով գործը կարճելու մասին՝ հանցակազմի բացակայության պատճառով: Նա կալանքից ազատվել էր դեռեւս ապրիլին:

Արտակ Հարությունյանը չբացառեց, որ քրեական գործը կարող է կարճվել նաեւ Հարություն Հարությունյանի, Նաիրի Բաղալյանի եւ Մուշեղ Մովսիսյանի մասերով:

Առաքել Մովսիսյանը («Շմայս») դատապարտվեց 2,5 տարվա ազատազրկման

ԵՐԵՎԱՆ, 5 ՅՈՒՆԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Երեւանի Էրեբունի-Նուբարաշեն համայնքների առաջին ատյանի դատարանը Առաքել Մովսիսյանին («Շմայս») հունիսի 5-ին դատապարտեց երկուուկես տարվա ազատազրկման: Դատարանը նրան հանցավոր ճանաչեց ներկայացված բոլոր երեք մեղադրանքներում՝ խարդախության միջոցով գույքի հափշտակում, ապօրինի զենք եւ թմրանյութ պահել: Ա. Մովսիսյանը ձերբակալվել է 1999 թ. օգոստոսի 17-ին, այսինքն՝ կրել է իր նկատմամբ սահմանված պատժաչափի շուրջ 1/3-ը:

Մեծերի մեծությունը

Ստորեւ հրատարակվող երկտողը հավելյալ բացատրությունների կարիք չի զգում: Բայց հատուկ ուշադրության կարիք զգում է. ոչ թե բուն երկտողը, այլ դրա ետեւ զգնվող երեւույթը: Ասում են մեծերի կյանքը դաս է մնացյալներիս համար, եւ Օհան Դուրյանի երեւույթը դաս է տալիս մեզ, մեծերի մեծությա՛ն դասը:

Հարգելի խմբագրություն

Ձեր թերթի մայիսի 25-ի համարից տեղեկացա, որ տղաս՝ Նարեկը, բեմադրել է Պերճ Զեյթունցյանի պիեսը եւ ազդագրում չի նշել հեղինակի անունը: Սիրելի Պերճ, մեծ ցավ եմ զգում եւ դատապարտում եմ տղայիս արարքը: Եթե դա իրականություն է (որովհետեւ հավատալս չի գալիս), իր փոխարեն հայտնում եմ ներողություն եւ նույնը պահանջում Նարեկից՝ հրապարակավ: •

Հարգանքներով՝ ՕՀԱՆ ԴՈՒՐՅԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ

Հայկական տնտեսական տագնապը եւ խուճապի մեջ հայտնված ԱԺ-ն

«Ո՞ւմ վրա բարդել 10 տարվա սխալները»

ՆԱՐԻՆԵ ԴԻԼԲԱՐՅԱՆ

«Ազնիվ չէ 10 տարվա սխալները բարդել այս կառավարության վրա: Շուտով կառավարությունը կբերի իր ծրագիրը, եւ եթե այս ծրագրում չլինեն կարեւորագույն հարցերի պատասխանները, ապա այս կառավարությունն ամենախիստ քննադատության արժանի կլինի: Այո, երկիրը մոտ է աղետի, բայց չարժե այս ամբիոնից խուճապի մեջ ընկնել», երեկ ալեկոծված խորհրդարանին փորձում էր հանդարտեցնել ԱԺ փոխխոսնակ Տիգրան Թորոսյանը, որը կառավարության նախաձեռնությամբ հրավիրված արտահերթ նիստի միակ նախագահողն էր: ԱԺ նախագահը դարձյալ եւ անընդհատ արտասահմանյան գործուղման է մեկնել, փոխխոսնակ Գագիկ Ասլանյանը զբաղված էր, եւ Տիգրան Թորոսյանը միայնակ փորձում էր պատգամավորներին կառուցողական քննարկումների տրամադրել: Սակայն անընդմեջ վկայակոչումները, թե Անդրանիկ Մարգարյանի կառավարությունը նորընծա է, չէին հանդարտեցնում խորհրդարանական ընդդիմադիրներին, քանզի ի վերջո Տիգրան Թորոսյանի ներկայացրած Հանրապետական կուսակցությունը գրեթե միշտ եղել է նախորդ վարչապետների հենարանը, նախ՝ «Հանրապետություն» միավորման կազմում՝ իբրեւ իշխող կուսակցության դաշնակից, այսօր էլ «Միասնության» կազմում՝ իբրեւ հիմնական իշխող քաղաքական ուժ: Ոչ ոք չի պատրաստվում անհաջողության վրա բարդել պատասխանատվությունը, պատասխանատվություն պետք է կրի քաղաքական ուժը, որը նվազագույնը 5 տարի փորձում է ծրագիր իրագործել՝ ունենալով լծակներ, սակայն չի հաջողվում:

Խորհրդարանն ի վերջո 65 ձայնով 2000 թ. պետբյուջեում փոփոխություն կատարելու օրինագծին հավանություն տվեց, եւ սեփականաշնորհման ճանապարհով ձեռք բերված 14,7 մլրդ դրամը կուղղվի հիմնականում աղետի գոտում կապիտալ ծախսերի՝ բնակշինարարություն, դպրոցների վերանորոգում եւ մի փոքր մասով՝ ճանապարհաշինարարություն: Հաշվի առնելով պատգամավորների բազմաթիվ առաջարկները՝ կառավարությունը համաձայնեց նույն 14,7 մլրդ-ի սահմաններում 197 մլն դրամի վերաբաշխում կատարել: Վերաբաշխումների իմաստը լրացուցիչ մեկ կրթահամալիրի (Վանաձոր), կամրջի (Գորիս, Քարահունջ) եւ մանկական հիվանդանոցի (Կապան) վերանորոգումն է՝ գումարած երկրաբանական հետազոտական աշխատանքներ կազմակերպելու համար 50 մլն դրամի հատկացումը:

Տես • էջ 2

ԱԶԳ

ԸՆԹԱՑԻԿ

«Մեր ընդհանուր նպատակն է ապահովել բոլոր հայ սպառողներին էժան էլեկտրաէներգիայով», երեկ ի մի բերելով հանրապետության նախագահի եւ վարչապետի հետ ունեցած բանակցությունների աղը, հայտարարեց ՀԲ Հայաստանի, Վրաստանի ու Ադրբեջանի տարածաշրջանի տնօրեն Ջուդի Օ'Քոնորը: Պայմանավորվածություններում նշված է, թե կառուցվածքային բարեփոխումների SAC վարկերը կհատկացվեն միայն բաշխիչ ցանցերի վերահսկիչ փաթեթի միջազգային մրցույթով սեփականաշնորհումից հետո, այսինքն՝ այն պահից, ինչ կսկսվեն բանակցությունները մրցույթի հաղթողի հետ:

Ջուդի Օ'Քոնորի գնահատմամբ, բաշխիչ ցանցերի սեփականաշնորհման գործընթացի ավարտից հետո: Հիշեցնենք, որ ցանցերի սեփականաշնորհման ծրագիրը ՀԲ-ի կողմից հավանության արժանացավ 99 թ. սկզբին, եւ դրա համար ՀԲ-ն համաձայնեց տրամադրել 21 մլն դոլարի վարկ՝ հավելյալ ճապոնական կառավարության շուրջ 45 մլն դոլարի վարկը: Առ այս պահը,

Մեր կառավարությունը ՀԲ-ին խոստացել է մինչեւ հոկտեմբերի 1-ը ավարտել ցանցերի սեփականաշնորհումը

Լավատեսական, բայց ոչ իրատեսական շեշտադրումներ

նի իշխանության հետ ՀԲ տարածաշրջանային տնօրենը բանակցել է դեռեւս 99 թ. համար նախատեսված կառուցվածքային բարեփոխումների SAC-3 վարկի վերջին 6 միլիոն դոլարի տրամադրման ժամկետները: Համաշխարհային բանկը ձերբազատվեց այն բոլոր պնդումներից, թե բաշխիչ ցանցերի մասնավորեցումը Հայաստանին ՀԲ կառուցվածքային բարեփոխումների վարկեր տրամադրելու անսասան նախապայմանն է: Ջուդի Օ'Քոնորը պնդեց, որ բաշխիչ ցանցերի սեփականաշնորհումը Հայաստանի կառավարության տնտեսական ծրագրի բաղկացուցիչ մասն է, իսկ ՀԲ-ն միայն աջակցում է այդ ծրագրին: Այստեղից էլ միջազգային այս ազդեցիկ կազմակերպության դժգոհությունը, որ սեփականաշնորհման ժամանակացույցը պարբերաբար խախտվում է:

Երեկ Ջուդի Օ'Քոնորին ընդունեց ՀՀ նախագահը

Նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի եւ վարչապետ Անդրանիկ Մարգարյանի հետ բանակցությունների ընթացքում ՀԲ-ին վստահեցրել են, որ բաշխիչ ցանցերի սեփականաշնորհման ճշգրտված ժամանակացույցով մասնավորեցումը կավարտվի հոկտեմբերի 1-ի մերձակայքում, սակայն ՀԲ փորձագետների համոզմամբ, այս ժամկետը լավատեսական է, բայց ոչ իրատեսական: Օ'Քոնները վկայեց, որ Հայաստանի կառավարության հետ ՀԲ պայմա- Հայաստանի ընդհանուր տնտեսական դրությունը մտահոգիչ է, եւ բարեփոխումների ընթացքը դանդաղել է: SAC-4 վարկի վերաբերյալ ՀԲ-ն զգուշավոր կանխատեսումներ ունի, եւ ՀԲ հայաստանյան ներկայացուցիչ Օուեյս Սաադաթի վկայությամբ, գումարի ենթադրյալ չափը 40 մլն դոլար կլինի: Բայց այս գումարի, ինչպես նաեւ SAC-3-ի 6 մլն գումարի մասին իրատեսորեն կարելի է դատել միայն բաշ- սակայն, ՀԲ 21 մլն դոլարից եւ ոչ մի ցենտ չի ստացվել, որովհետեւ 99-ին դյուրավ համաձայնելով մասնավորեցնել ցանցերը, Հայաստանի կառավարությունը ոչ մի կերպ չի կարողանում որոշել, թե, ի վերջո, իր ցանցերի վերահսկիչ փաթեթն ինքը միանշանակ տրամադրում է՝ քեռի Սեմի՞ն, քեռի Վանյայի՞ն, թե՞ պահում Սասունցի Դավթի ծոցում:

Ն. ԴԻԼԲԱՐՅԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ

Հայկական տնտեսական տագնապը եւ խուճապի մեջ հայտնված ԱԺ-ն

Սկիզբը էջ 1

Հիմնական զեկուցող, ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի փոխնախարար Պավել Սաֆարյանը հիմնավորեց, որ կապիտալ շինարարությանը հատկացվող այս գումարները կունենան արդյունավետ կիրառում: Միակ ընդդիմացող ուժը «Իրավունք եւ միաբանություն» էր, որի անունից պատգամավոր Հայկ Բաբուխանյանը հայտարարեց, թե երկրում աղետ է, ուստի պետք է հստակ դրություն հայտարարել եւ մոռանալ եվրոպական չափանիշների մասին: Քննադատության թիրախ դարձան ոչ միայն կառավարությունը, այլեւ ընդդիմադիր կուսակցությունները՝ Կոմկուսը, ՀՅԴ-ն եւ ԱժՄ-ն, որոնք նախարարներ ունեն կառավարությունում՝ ինչո՞ւ նրանք հարց չեն բարձրացնում տնտեսական ճգնաժամը հաղթահարող ծրագրերի ընդունման համար: Չմոռացվեցին նաեւ ՀԲ-ն եւ ԱՄՀ-ը: Հայկ Բաբուխանյանը նախազգուշացրեց, որ իր ելույթը պոպուլիստական չկոչեն. «Երբ քվեարկում ենք անհասկանալի բյուջեների օգտին, մենք եւս պատասխանատվություն ենք վերցնում»: Ամբողջությամբ ընդունվեցին նաեւ «Պետական գնումների մասին» եւ «Պարզեցված հարկերի մասին» հույժ կարեւոր օրինագծերը, ինչպես նաեւ ԱԺ կանոնակարգը:

Պետական գնումների մասին օրենքը չափազանց կարեւոր է, քանի որ ամեն տարի շուրջ 150 մլրդ դրամի պետական գնումներ են արվում, այնինչ, անգամ, ըստ ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի փոխնախարար Արա Ասլիկյանի, այդ ծախսերը կարելի է կրճատել առնվազն 20 տոկոսով, փաստացի 150 մլրդ դրամի 20 տոկոսը փոշիացվում է: Նախատեսվում է ստեղծել պետական գնումներով զբաղվող գործակալություն:

Արժեթղթերի շուկան խափշիկի կարգավիճակով

Կառավարությունը չի շրջանցում նաեւ օրենսդիր ոլորտը: Հայաստանում խափշիկի կարգավիճակին հավակնելու բոլոր «դափնիները» բաժին ընկան «Արժեթղթերի շուկայի մասին օրենքին», որի քվեարկությունը դարձյալ չկայացավ Արշակ Սադոյանի զգոն հայացքի ներքո. պատգամավորները չէին բարեհաճում գալ խորհրդարան, իսկ ներկաները չհանդգնեցին քվեարկել ուրիշների փոխարեն: Չընդունվեց նաեւ Հայաստանի հացահատիկի եւ ալյուրի «արքաների» համար նախատեսված բավական դժվար բացատրելի հարկային արտոնություն տրամադրելու օրինագիծը: Ֆինանսավարկային, բյուջետային եւ ֆինանսական հարցերի հանձնաժողովն առաջին ընթերցումից հետո, երբ հարկային արտոնություն ունեցողների շարքում ավելացել էր եւս մեկ հաց արտադրող ձեռնարկություն՝ Բաղրամյանինը, բացասական եզրակացություն էր տվել: Պետությունը պետք է 612 մլն դրամի հարկային արտոնություն տրամադրեր հացի ոլորտի ձեռնարկություններին, որոնք, անշուշտ, Հայաստանի տնտեսական ընդհանուր անկումային վիճակի համեմատ կորուստներ կրում են, սակայն այս ոլորտը շարունակում է մնալ մեր չափանիշներով ամենաեկամտաբերը: Եթե պետությունը 500 մլն դրամ չի գտնում իր կենսաթոշակառուների էլեկտրատրանսպորտից անվճար երթեւեկելու իրավունք տալու համար, ապա չարժե 612 մլն դրամ նվիրել հացարտադրության հսկաներին: Երեկ միակ ֆրակցիական հրաժարությունը «Կայունություն» խմբի համալրումն էր. Սպիտակի նորընտիր պատգամավոր Համբարձում Ավետիսյանը հրապարակեց իր որոշումը՝ Եղիա Նաճարյանի հետ նա «Կայունության» նոսրացած շարքերը հասցրեց կայուն 20 ձայնի: «Կայունությունը» պարբերաբար կորցնում է իր անդամներին, բայց 20 քվեն շարունակում է պահել իր ծոցում:

ԻՐԱԶԵԿՈՒՄ

Հայաստանյան իրավապաշտպաններն այցելել են ԼՂՀ նախագահի դեմ մահափորձի գործով ձերբակալվածներին

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ, 5 ՀՈՒՆԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: ԼՂՀ նախագահ Արկադի Ղուկասյանի դեմ մահափորձի հետաքննության ընթացքին ծանոթանալու նպատակով օրերս Լեռնային Ղարաբաղում էր գտնվում իրավապաշտպանների մի խումբ Երեւանից, որոնք ներկայացնում էին «Քաղաքացիական հասարակության զարգացում» միությունը եւ «Ընդդեմ իրավական բռնության» հիմնադրամը:

Ինչպես հայտնեցին ԼՂՀ ԱԳՆ տեղեկատվական եւ վերլուծական վարչությունից, իրավապաշտպաններն այցը գնահատել են արդյունավետ, նշելով, որ հանրապետության իշխանությունների կողմից իրենց ցույց է տրվել առավելագույն վստահություն: Կայացել են հանդիպումներ վարչապետ Անուշավան Դանիելյանի, գլխավոր դատախազ Մավր Ղուկասյանի, քննիչների եւ մեղադրյալների պաշտպանների հետ: Խմբին թույլատրվել է տեսակցել 16 ձերբակալվածների հետ, զրուցել նրանցից 14-ի հետ: Իրավապաշտպաններին ուղեկցում էր ԼՂՀ գլխավոր դատախազը, որն արձանագրում էր մեղադրյալների խնդրանքներն ու բողոքները՝ խոստանալով քննարկել դրանք:

Ինչպես նշել են իրավապաշտպանները, բոլոր ձերբակալվածները ժխտում են իրենց վրա ֆիզիկական ներգործության մեթոդների կիրառումը: Հետաքննությունը տարվում է անձնավորված, յուրաքանչյուրի նկատմամբ դրսեւորվում է անհատական մոտեցում:

Իրավապաշտպանները հույս են հայտնել, որ հունիսին նախատեսված դատը կանցնի միջազգային նորմերին համապատասխան, կբացահայտվի յուրաքանչյուրի իրական մասնակցությունը մահափորձին եւ կորոշվի պատժի համապատասխան չափը:

ՀԱՄԱՌՈՏ

ԼՂՀ ԱԳ նախարարն աշխատանքային այցով կմեկնի Մոսկվա

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ, 5 ՀՈՒՆԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: ԼՂՀ արտաքին գործերի նախարար Նաիրա Մելքումյանը հունիսի 6-ին աշխատանքային այցով կմեկնի Մոսկվա: Ինչպես հայտնեցին ԼՂՀ ԱԳՆ մամլո ծառայությունից, նախատեսված են հանդիպումներ Ռուսաստանի Դաշնության քաղաքական գործիչների, Ռուսաստանից ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի համանախագահի, ինչպես նաեւ Մոսկվայի հայ համայնքի ներկայացուցիչների հետ:

Եվս մի հայկական եկեղեցի կվերածվի թանգարանի

ՍՏԱՄԲՈՒԼ, 5 ՀՈՒՆԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ստամբուլահայ «Ակօս» շաբաթաթերթը տեղեկացնում է, որ Թուրքիայի արեւմուտքում գտնվող Էսքիշեհիր քաղաքից ոչ հեռու, Սիվրիհիսար գավառում գտնվող Սբ. Երրորդություն հայկական եկեղեցին կվերանորոգվի եւ կվերածվի թանգարանի: Սիվրիհիսարի գավառապետ Ֆիքրեթ Արսլանն այս առիթով մասնավորապես հայտարարել է. «Տարիներ շարունակ շինությամբ ոչ ոք չէր զբաղվում, ինչի հետեւանքով այն հայտնվել է կիսավեր վիճակում: Վերանորոգման աշխատանքները կսկսվեն այս տարի եւ կավարտվեն մինչեւ տարեվերջ»: Ըստ գավառապետի, եկեղեցու վերանորոգումը նաեւ պայմաններ կստեղծի տարածաշրջանում տուրիզմի զարգացման համար:

Նախագահ Քոչարյանին ծանր բանակցություններ են սպասում...

Սկիզբը էջ 1

Բնականաբար, բանակցությունների ընթացքում չափազանց կարեւորվում է ԼՂ հարցի քննարկումը: Արդեն արտգործնախարար Վարդան Օսկանյանն ԱՄՆ պետդեպարտամենտում հանդիպել է պետքարտուղարի տեղակալ Սթրոբ Թալբոթին եւ, ինչպես տեղեկացնում է մոսկովյան «Նեզավիսիմայա գազետա» թերթը, բանակցությունների ընթացքում, ԼՂ հարցի շուրջ քննարկումների ժամանակ, «արտգործնախարար Օսկանյանը ճնշումների է ենթարկվել»: Թալբոթի հետ հանդիպումից հետո Օսկանյանը Գլենդեյլում խոսել է «Մեղրիի մինուսների եւ պլյուսների մասին», առաջարկելով չխուսափել նման հարցի քննարկումից: Թեեւ ԱԳՆ մամլո խոսնակ Արա Պապյանը հերքեց «Նեզավիսիմայա գազետայի» տեղեկությունը՝ կապված «ճնշումների» հետ, այնուամենայնիվ դա չի կարելի թաքցնել, քանի որ, ինչպես հայտնի դարձավ «Ազգին», մոսկովյան թերթը հենվել է հենց ՀՀ ԱԳՆ-ից ստացված տեղեկությունների վրա:

Ի դեպ, երեկ արտգործնախարարությունում եւս տեղեկություններ չունեին Պուտին-Քլինթոն հանդիպման մեջ հետաքրքրող մանրամասների մասին: «ԱԳՆ-ը փորձում է դիվանագիտական խողովակներով տեղեկություններ ստանալ, որը չի տարածվի մամուլի վրա», եղավ պատասխանը:

Հայաստանում ՌԴ եւ ԱՄՆ դեսպանատներում եւս տեղեկություններ չունեին, թե Պուտին-Քլինթոն հանդիպման ընթացքում ԼՂ հարցը կա՞մ, ինչպես Օլբրայթն էր նշել, Հայաստանի եւ Ադրբեջանի խնդիրը քննարկվել է առանձի՞ն, թե՞ ընդհանուր տարածաշրջանային անվտանգության համակարգում:

Ավելացնենք, որ սպասվում է նաեւ Պուտին-Քոչարյան հանդիպումը: Ըստ Վահե Գաբրիելյանի, այդ հանդիպումը վաղուց էր նախատեսվել եւ տեղի կունենա Քլինթոն-Քոչարյան հանդիպումից հետո:

Մինչ այդ, հունիսի 23-ին, ԱՊՀ գագաթնաժողովի շրջանակներում տեղի կունենա Պուտին-Քոչարյան մեկ այլ հանդիպում:

Դժվար չէ կռահել, որ ԼՂ-ի հարցում Հայաստանը փորձելու է բավարարել ե՛ւ Ռուսաստանի, ե՛ւ ԱՄՆ-ի պահանջները: Առաջինից Հայաստանի կախումն ունի ռազմական բնույթ, երկրորդից՝ ֆինանսական: Նախագահ Քոչարյանին Վաշինգտոնում եւ Մոսկվայում ծանր բանակցություններ են սպասում:

Ու թեեւ ՀՀ նախագահի խոսնակ Վահե Գաբրիելյանն արդեն հերքել է «Մեղրին Լաչինի հետ փոխանակելու լուրերը»՝ դրանք որակելով «մամուլի կողմից բանակցային գործընթացի շուրջ անառողջ մթնոլորտ ստեղծելու միտում», անհասկանալի է մնում հետեւյալ հարցը. արդյոք արտգործնախարար Օսկանյանը Գլենդեյլում խոսում էր իր նախագահի՞ կողմից, թե՞ «Մեղրիի մինուսները եւ պլյուսները» իր անձնական կարծիքն է:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության 10 տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
Ֆաքս 562863, AT&T (3742) 151065,
e-mail: azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրէն
ՀՐԱՅՐ ԶՕՐԵԱՆ / հեռ. 529353
Համակարգչային ծառայութիւն / 562941
Apple Macintosh
համակարգչային շարուածք
«Ազգ» թերթի
Յղումը «Ազգին» պարտադիր է
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

ԱԶԳ

Օրախնդիր

Էդվարդ Միլիտոնյան. «Մեզ անհրաժեշտ է պետական քարոզչության նոր ըմբռնում»

ՀՀ կառավարությանն առընթեր տեղեկատվության եւ գրահրատարակչության վարչության պետ Էդվարդ Միլիտոնյանն աշխատանքային հանդիպման էր հրավիրել արտասահմանյան լրատվամիջոցների հայաստանյան թղթակիցներին։ Բոլորը հատկապես դժգոհում էին իրենց տեղեկատվություն տրամադրելու մեր պետական մարմինների տարօրինակ չկամությունից ու դանդաղկոտությունից, մատնանշում փաստեր, թե ինչպես Ադրբեջանի իրենց գործընկերներն այս առումով գրեթե միշտ առաջ են ընկնում՝ Հայաստանի համար կարեւոր տեղեկատվությունը աշխարհին հրամցնելով իրենց ցանկալի ձեւով։ Հենց այդտեղից էլ սկսվեց վարչության նորանշանակ (բայց եւ նախկին) պետի հետ մեր հարցազրույցը։

– Պրն Միլիտոնյան, իմ տպավորությամբ՝ մեր պետությունն իր ստեղծման օրից չի ունեցել եւ չունի նպատակասլաց, ուղղորդված եւ համակողմանիորեն մշակված պետական քարոզչություն։ Կարծում եմ, այդ աշխատանքի համակարգումը պիտի լինի Ձեր ղեկավարած վարչության առաջնահերթությունը։ Այս առիթով ի՞նչ եք մտածում եւ ի՞նչ եք ծրագրում։

- Քարոզչության խնդիրը, ցավոք, մեզանում ավելի լուրջ ուշադրության արժանացավ ոչ ամենասկզբից, այլ 1996-97 թթ.։ Ինչո՞ւ այդքան ուշ։ Որովհետեւ մենք, աճած լինելով սովետական քարոզչության պայմաններում, մի տեսակ ալերգիա ունեինք հենց թեկուզ «պետական քարոզչություն» բառակապակցությունից։ Որովհետեւ դա մեզանում ընկալվում էր իր նախկին իներցիայով, որպես գաղափարայնացված, միակողմանի եւ մերժելի մի բան։ Այնինչ պետական քարոզչությունը շատ լայն հասկացություն է, ներառում է ոչ թե տվյալ պահին պետության մեջ իշխող քաղաքական ուժի մերկապարանոց փառաբանությունը, այլ պետության ու ժողովրդի շահերի շարադրանքը, պատմության, գիտության, մշակույթի, ազգի բարոյական նկարագրի լավագույն արժեքների հրամցումն աշխարհին։ Մի քանի տարի կորցնելուց հետո հասկացանք, որ տանուլ ենք տալիս։ Վերջին երեք տարիներին փորձում ենք վիճակը շտկել։ Եվ այդ բեռը հիմնականում ծանրանում է հենց տեղեկատվության ու գրահրատարակչության վարչության ուսերին։ Մեր խնդիրն է կենտրոնացնել քարոզչական ամբողջ «նյութը» բոլոր ոլորտներից, մշակել եւ տալ Հայաստանի ու արտերկրի լրատվամիջոցներին։ Եվ մենք այս առիթով իրականացնում ենք պետական պատվեր։ Ավաղ, նույնիսկ այսօր եւ նույնիսկ մեր վարչության որոշ աշխատակիցների հոգեբանության մեջ «պետական պատվեր» հասկացությունն ընկալվում է իբրեւ անթույլատրելի, ամոթալի ինչ-որ բան։ Սրա տակ միանգամայն սխալ ենթադրվում է գրաքննություն, ճնշում, թեմաների սահմանափակում։ Էլ ի՞նչ ասեմ լրատվական դաշտի, լրագրողական աշխարհի ներկայացուցիչների հոգեբանական վերափոխման դժվարությունների մասին։ Մինչդեռ պետպատվերը շատ հստակ, պարզ մի բան է։ Յուրաքանչյուր իրեն հարգող պետություն ունի իր առաջնահերթությունները, որով ուզում է աշխարհին երեւալ, ներկայանալ։ Մեր վարչությունն առաջին հերթին պատասխանատու է համակարգի մեջ մտնող պետական լրատվամիջոցներում (ազգային հեռուստատեսություն, ազգային ռադիո, լրատվական գործակալություններ, պաշտոնաթերթեր եւ այլն) պետպատվերի իրականացման համար։ Օրինակ, երբ մենք ռադիոյից ու հեռուստատեսությունից պահանջում ենք քարոզել մեր երաժշտական արվեստը, ամենեւին չի նշանակում, թե մանրախնդիր թելադրում ենք որ երգահանի, որ երգչի ստեղծագործություններն ու կատարումները եթեր տալ, որինը՝ ոչ։ Քավ լիցի։ Լիակատար ստեղծագործական ազատություն վերապահելով, մենք միայն հետեւում ենք, որ հայ երգարվեստն իսպառ դուրս չմղվի այլոց երգերի ձայնագրությունների սփռումով, որ պահպանվի որոշակի համամասնություն։ Մի՞թե մեր երգարվեստը դրան արժանի չէ, մի՞թե մեր մշակույթի գանձերը որեւէ չափով զիջում են ուրիշներին։

– Պետպատվերը, այսպիսով, իրականացվում է զուտ պետակա՞ն լրատվամիջոցներով։

- Իրավաբանորեն այո։ Բայց մենք ամենաբազմազան կապեր ունենք մեր ողջ տեղեկատվական դաշտի հետ։ Հայ մարդիկ ենք, մեր քաղաքացիներն են, մի՞թե նրանք կարող են չընդունել բարեկամական խոսքը, դիտարկումը, պարզապես՝ իբրեւ գործընկերոջ մեր խորհուրդը։ Ո՞վ ասաց, թե Հայաստանում կա որեւէ լրատվամիջոց, որի թաքուն դիտավորությունը հենց մեր պետության, մեր ժողովրդի, մեր ազգային արժեքների վարկաբեկումն ու սեւացումն է։ Մեր արժեքները, իմ խորին համոզմամբ, թանկ են բոլորիս համար, որովհետեւ մենք բոլորս մեր պետության հայրենասերներն ենք։ Այլ հարց է, որ կարող ենք նույն այդ արժեքների, ինչպես նաեւ դրանց քարոզչության չափի ու կերպի վերաբերյալ տարբեր տեսակետներ ունենալ։

– Տեսակետների այդ բախումից գործը միայն կշահի։ Դժվարությունների հանդիպո՞ւմ եք։

- Բարոյական առումով՝ ոչ մի, տեխնիկական, կատարողական առումով՝ ինչքան ասես։ Նախ, «դեպի աշխարհ» դուրս գալու մեր հնարավորություններն են լայնացել։ Ազգային հեռուստատեսության հաղորդումներն արդեն սփռվում են Եվրոպա ու Մերձավոր Արեւելք, Ազգային ռադիոն 11 լեզուներով եթեր է դուրս գալիս, բազմաթիվ արտասահմանյան ռադիոհեռուստակայաններ ու գործակալություններ իրենց թղթակցական կետերն ունեն Հայաստանում։ Այդ ամենին տեղեկատվություն հասցնելը, պետության դիրքորոշումները շարադրելն այնքան էլ հեշտ խնդիր չէ, բազմաշխատ ու բազմահոգս աշխատանք է...

– Տեսա, դժգոհում էին։

- Իրավացի էին դժգոհում, մեր պաշտոնատարերն այնքան էլ մատչելի չեն լրագրողներին ու լրատվամիջոցներին...

– Իմ փորձից գիտեմ՝ մինչեւ մի հարցազրույց են տալիս կամ մի տեղեկություն են հրամցնում, այնքան են հոգեհան անում, ասես անձամբ քեզ «լավություն» են անում։ Մինչդեռ իրենք պիտի շահագրգռված լինեն, որ պետության դիրքորոշումը (համենայն դեպս, իրենց զբաղեցրած պաշտոնի շրջանակներում) մեր միջոցով հասցեագրվի թե՛ հայաստանյան, թե՛ մանավանդ դրսի ընթերցողին եւ ունկնդրին։

- Հենց պետական պաշտոնյաների այս «անմատչելիության» հաղթահարմամբ էլ պիտի զբաղվենք առաջիկայում։ Նրանց էլ կարելի է հասկանալ՝ զբաղված մարդիկ են։ Բայց լուծումը պիտի գտնել։ Այսօր տարբեր երկրներ, մանավանդ հզորները, իրենց քարոզչական միջոցներով նվաճում են աշխարհի տեղեկատվական դաշտը։ Մենք պիտի կարողանանք մասնակցել այդ մրցակցությանը, այդ հզոր հոսանքների մեջ նվաճել մեր տեղը եւ պահել մեր երկրի «կերպարը»։

Հարցազրույցը վարեց
ՌԱՖԻԿ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆԸ

ՄԱՄՈՒԼ

ProMedia-ն բաշխեց դրամաշնորհները

ProMedia կազմակերպության երեւանյան գրասենյակը երկուշաբթի օրը հայտարարեց, որ Հայաստանի թերթերի եւ լրատվական գործակալությունների թղթակիցներին 6 դրամաշնորհ է հատկացվել հետաքննական եւ խորացված լրագրության գծով։

Հինգ դրամաշնորհ ստացել են երեւանյան, մեկը՝ շրջանային թղթակիցները։ Դրանք են.

1. Վալերիա Զախարյանը-«Նովոյե վրեմյա» (առողջապահության ոլորտի ֆինանսավորումը Հայաստանում)։
2. Վահան Իշխանյանը-ազատ լրագրող, որի նյութի հրատարակմանը համաձայնել է «Հայկական ժամանակը» (էներգետիկ նպատակներով Սեւանա լճի ջրի օգտագործումը)։
3. Սառա Պետրոսյան-**«Ազգ»** (Զարգացումները Հայաստանի դատաիրավական համակարգում)։
4. Էմանուել Մկրտչյանի գլխավորած լրագրողների խումբը-**Սնարք** (Հայաստանի էներգետիկ, տրանսպորտային եւ հեռահաղորդակցության խնդիրները. տարածաշրջանային ասպեկտներ)։
5. Ժաննա Ալեքսանյանը-«Հայկական ժամանակ» (Սպանությունները բանակում)։
6. Ավագ եւ Վաչե Եփրեմյանները-«Կապան» (Արտագաղթ)։

ProMedia-ն ընդամենը 43 հայտ է ստացել հետաքննական եւ խորացված լրագրության գծով դրամաշնորհներ ստանալու համար։ Լավագույն հայտերը որոշել է 4 մարդուց կազմված մրցավարական հանձնախումբը։

Դրամաշնորհները հայկական թերթերի եւ լրատվական գործակալությունների թղթակիցներին կընձեռեն ժամանակ եւ դրամ, որոնք անհրաժեշտ են Հայաստանի տնտեսական, սոցիալական եւ քաղաքական կյանքի կարեւորագույն խնդիրներին նվիրված նյութերի հրատարակման համար։

ProMedia-ն կառավարվում է IREX ծրագրի եւ ֆինանսավորվում USAID-ի կողմից, որն էլ դրամ է հատկացրել Հայաստանում հետաքննական եւ խորացված լրագրության դրամաշնորհների համար։

«Ռեսպուբլիկա Արմենիա»-ի լույսընծայման դադարեցումը իբր պայմանավորված է թերթի վերագրանցումով

ԵՐԵՎԱՆ, 5 ՀՈՒՆԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Հունիսի 2-ից անորոշ ժամանակով դադարեցվել է «Ռեսպուբլիկա Արմենիա» ռուսալեզու պաշտոնաթերթի լույսընծայումը։ Ինչպես տեղեկացրեց թերթի գլխավոր խմբագրի տեղակալ Արտաշես Խաչատրյանը, թերթի հրատարակման ժամանակավոր կասեցումը պայմանավորված է պարբերականի կանոնադրությունը գործող օրենսդրությանը համապատասխանեցնելու անհրաժեշտությամբ։

Խաչատրյանի խոսքերով, մինչ օրս թերթի հիմնադիր է հանդիսանում Գերագույն խորհուրդը, որը վաղուց արդեն վերակազմավորվել է Ազգային ժողովի, հետեւաբար՝ առաջացել է վերագրանցման անհրաժեշտություն։ Ըստ նրա, նման վերագրանցումը խմբագրությանը թույլ կտա ազատվել նախկինում կուտակված պարտքերի բեռից։ Խաչատրյանը հերքեց այն ենթադրությունը, թե «ՌԱ»-ն կարող է դադարել պաշտոնաթերթ լինելուց, սակայն նշեց, որ կոլեկտիվն այլեւս չի հանդիսանա թերթի համահիմնադիր, ինչպես եղել է մինչ այժմ։ Նա չկարողացավ պատասխանել այն հարցին, թե երբ կվերաբացվի «ՌԱ»-ն, նշելով, որ այդ ժամկետը պայմանավորված է վերագրանցման հետ կապված գործընթացի արագությամբ։

«ՌԱ»-ի կոլեկտիվի անդամները մտավախություն ունեն, թե վերաբացվելուց հետո կարող են կիսով չափ կրճատվել խմբագրության հաստիքները։ Ըստ որոշ լուրերի, թերթը կարող է վերածվել բաժնետիրական ընկերության, եւ բաժնետերերի թվում կարող են հայտնվել միայն խմբագրության մի քանի աշխատակիցներ։

*«**Ազգի**» ունեցած տվյալներով, «Ռեսպուբլիկա Արմենիա» թերթի լույսընծայման անորոշ ժամանակով դադարեցման պատճառը ոչ թե վերագրանցումն է (բոլորին է հասկանալի, որ կարելի էր թերթը լույս ընծայել եւ միաժամանակ զբաղվել վերագրանցման հարցերով), այլ «Տիգրան Մեծ» տպարանին ունեցած պարտքերը։ Իրականություն է նաեւ, որ անընդհատ արտասահմանյան տուրնեների մեջ գտնվող Ազգային ժողովի խոսնակ Արմեն Խաչատրյանը ոչ ժամանակ եւ ոչ էլ դրամ է հատկացնում ԱԺ ենթակայության տակ գտնվող պաշտոնաթերթերի նյութական կարիքները հոգալու՝ հակառակ թերթի նոր գլխավոր խմբագրին տված խոստումներին։ Հիշեցնենք, որ ԱԺ խոսնակը «Ռեսպուբլիկա Արմենիայի» նախորդ գլխավոր խմբագիր Շամիրամ Աղաբեկյանին աշխատանքից ազատվելու դիմում ներկայացնելու հորդոր կարդալիս «դեմ էր տվել» թերթի ունեցած պարտքերի փաստը, այնինչ ԱԺ-ն անցյալ տարի ընդամենը 4 մլն դրամ էր հատկացրել իր այդ պաշտոնաթերթին, ինչը, հայաստանյան մամուլի ներկա չափանիշներով, ընդամենը 2-3 ամսվա ծախսածածկույթ կարելի է համարել։*

Կամուրջները՝ վթարային վիճակում

ԵՐԵՎԱՆ, 5 ՀՈՒՆԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ ՀՀ տարբեր մարզերում Քաղաքաշինական պետական տեսչության կատարած 15000 օբյեկտների ուսումնասիրության շրջանակներում մանրամասն հետազոտվել են 1500 տարբեր նշանակության վթարային եւ վնասված շենքեր ու շինություններ։ «Նոյյան տապան»-ի թղթակցի հետ զրույցում տեսչության պետ Արամ Բաբաջանյանը հայտնեց, որ դրանց մեծամասնությունը գտնվում է ծայրահեղ վատ վիճակում եւ փլման վտանգ է պարունակում։ Այսպես, միայն Գյումրիում ուսումնասիրված 41 կաթսայատնից փլուզման ենթակա են 21-ը, իսկ 31-ի ծխնելույզները շուռ գալու վտանգ են պարունակում։ Վթարային վիճակում են նաեւ հանրապետության մետաղական եւ երկաթբետոնե կոնստրուկցիաներով կամուրջների ավելի քան 90%-ը։ Ըստ նրա, ուսումնասիրության ընթացքում արձանագրվել է նաեւ ինքնակամ շինարարության 390 դեպք, որից 113-ը՝ հողազավթումով։

Ինչ վերաբերում է նման օրինախախտումների դեպքում տեսչության կողմից ձեռնարկվող միջոցառումներին, ապա, ըստ Բաբաջանյանի, միայն ինքնակամ շինարարությունը կասեցնելու պահանջով տարածքային կառավարման եւ տեղական ինքնակառավարման մարմիններին է ուղարկվել 484 գրություն։ Մարզպետներից եւ համայնքապետերից պատասխան ստացվել է միայն 94 դեպքում։ Իսկ 299 դեպքում ոչ միայն պատասխան չի ստացվել, այլեւ ինքնակամ շինարարությունը շարունակվել է։

«Հայաստանը հարատեւ ծայրահեղ իրավիճակում»

Սեմինար Բյուրականում

Հայաստանյան մի շարք լրագրողներ, փորձագետներ «Հայաստանի ԶԼՄ-ները ծայրահեղ իրավիճակներում» թեմայով սեմինարի էին հավաքվել հունիսի 2-4-ը Բյուրականի՝ ֆիզիկայի ինստիտուտի պանսիոնատում։ Եռօրյա քննարկումը կազմակերպել էին Երեւանի մամուլի ակումբն ու Ֆրիդրիխ Էբերտի անվան հիմնադրամի երեւանյան գրասենյակը։

Հայաստանյան ԶԼՄ-ները 3-րդ հանրապետության օրոք ու վերջինիս նման անընդհատ ձգվող ծայրահեղ իրավիճակում են, որ երբեմն պարզապես գագաթնակետային դրսեւորումներ է ունենում, ինչպես ասենք, հոկտեմբերի 27-ը, համակարծիք էին քննարկման բոլոր մասնակիցները։

Ինչպե՞ս են աշխատում ԶԼՄ-ները ծայրահեղ իրավիճակներում, պրոֆեսիոնալիզմի եւ համերաշխության որքանո՞վ աստիճան են դրսեւորում այդ դեպքերում մեր լրագրողները, հիմնականում այս հարցադրումներին էին պատասխանում զեկույցները, որոնց եզրահանգումները լավատեսական չես անվանի։ Ըստ նրանց, հայաստանյան ԶԼՄ-ները զուտ պատվեր կատարողներ են եւ ոչ հասարակական պատվեր։ Ասել է թե՝ իրականությունը մեր լրատվամիջոցները դիտում են բացառապես իրենց ֆինանսավորողի տեսանկյունից՝ խաղից դուրս թողնելով հասարակությանը՝ ի դեմս իրենց ընթերցողների եւ լսարանի։ Այսպես, հոկտեմբերի 27-ի ողբերգական դեպքը լուսաբանելիս լրատվամիջոցներով չխոսվեց այն մասին, թե ինչ է կատարվել ու կատարվում հետեւանքում, լուսաբանումն ընթանում է տարբեր բանակների միջեւ պատերազմների, ո՞ւմ էր ձեռնտու հարցի համատեքստում։ Օրինակ, սեմինարին ներկա Վիգեն Խաչատրյանը վերջին հարցին միանշանակ կպատասխաներ՝ այսօրվա իշխանություններին, քանզի նա ամեն առիթով, իսկ տվյալ սեմինարն ամենահարմարը չէր, շտապում էր քարկոծել ներկա իշխանավորներին, հատկապես նախագահ Քոչարյանին։

Ընդհանրապես, հետաքրքրական էր Վիգեն Խաչատրյանի եւ Դավիթ Շահնազարյանի մասնակցությունը սեմինարին, որը նրանք հաճախ, այնպիսի տպավորություն էր, թե վերածում են աջ ուժերի հանրահավաքի։ Նախկին իշխանավոր այրերը խիստ մտահոգ էին մեր պետության, լրատվամիջոցների վիճակով։ Այնքան մտահոգ, որ մոռացել էին, որ այս վիճակն օդից չի ընկել, այլ ստեղծվել է վերջին 10 տարիներին՝ նաեւ այն ժամանակ, երբ իրենք դեռ նախկին իշխանություններ չէին։

ԼԻԼԻԹ ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ

ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ

Վարկ ստանալը հանաք բան չէ...

«Վարկերի եւ դրամաշնորհների տրամադրման հայկական տեխնոլոգիաներ» շարքից՝ մի մերժված բիզնես-ծրագրի օրինակով

Արդյունաբերական ձեռնարկությունների վարկավորման ծրագրերի մասին բանկիրների ու արդյունաբերողների կարծիքները 180 աստիճանով տարբեր են: Առաջինների գնահատականները որպես կանոն դրական են. բանկիրները միանգամայն նորմալ են համարում տարբեր հիմնադրամներից ու միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից միջինը LIBOR+1 կամ LIBOR+2 տոկոսադրույքով վարկեր վերցնելն ու 16-18, երբեմն ավելի տոկոսներով ձեռնարկություններին տրամադրելը: Արդարացումը հետեւյալն է. վարկ տրամադրելը Հայաստանում խիստ ռիսկային է, դրանք պետք է տրվեն հուսալիներին ու հեռանկարային բիզնես-ծրագրեր ներկայացնողներին: Ձեռնարկություններն էլ դժգոհում են բարձր տոկոսադրույքներից, ներկայացվող պահանջներից եւ բանկերի ու հիմնադրամների կամայական որոշումներից, որոնց արդյունքում հաճախ մերժվում են ֆինանսավորման արժանի, միանգամայն իրատեսական ծրագրեր, փոխարենը՝ ֆինանսավորվում են խիստ կասկածելի ու անհեռանկարային ծրագրերը:

Հայաստանում տարիների ընթացքում մշակվել են վարկերի ու գրանտների տրամադրման հատուկ «տեխնոլոգիաներ», որոնց, եթե ծանոթ չես ու չես ընդունում, ապա ամենալավ բիզնես-ծրագրի դեպքում էլ կմերժվես: Արդյունաբերողների գնահատմամբ, ձեռնարկությունների զարգացմանը նպատակաուղղված վարկերը ոչ թե դրանց զարգացման համար են, այլ, կարծես թե, բանկային համակարգի: Մի այդպիսի մերժված ծրագրի օրինակով փորձենք պարզել վերը նշված «տեխնոլոգիայի» առանձնահատկությունները:

«Հունանյանի գործը»

«Անուշ-7» ՍՊԸ-ի նախագահ Ռուդոլֆ Հունանյանը մշակել է արեւային եղանակով չրերի ու բարձրորակ պահածոների արտադրություն կազմակերպելու բիզնես-ծրագիր, սակայն մի քանի տարիների աշխատանքի, փորձնական արտադրության ու տարբեր միջազգային ցուցահանդեսների մասնակցության արդյունքում ավելի քան մեկ մլն դոլարի արտահանման պատվերների դեպքում ընկերությունն այսօր չի կարողանում վարկավորվել, կազմակերպել զանգվածային արտադրություն ու արտահանում: Ծրագրով նախատեսված են տարեկան 70-80 աշխատատեղ եւ մոտ 700 հազ. դոլարի արտահանումներ:

Նախ՝ թե ի՞նչ է արվել «Անուշ» ՍՊԸ-ում 1994 թվականից՝ հիմնադրման օրվանից: Ընկերության ստեղծման մտահղացումը Ռ. Հունանյանինն էր, նպատակը՝ Հայաստանում չոր մրգերի, բանջարեղենի եւ պահածոների արտադրություն ու միջազգային չափանիշներով փաթեթավորմամբ արտահանում: Ընկերության մյուս առանձնահատկությունը տեղում, անմիջապես հումքին մոտ արտադրություն կազմակերպելն է, տվյալ դեպքում Արմավիրի մարզի սահմանամերձ Երվանդաշատ եւ Բագարան գյուղերում, որտեղ ընկերությունն ունի վարձակալած 9-10 հա ծիրանի այգիներ: Հնուց ի վեր այս գյուղերը հայտնի են եղել բարձրորակ ծիրանի («սաթենի» տեսակի, որից ստացվում է ամենաորակյալ չիրը) մշակությամբ ու չրերի պատրաստմամբ: Խորհրդային տարիներին գյուղն ունեցել է չորանոցներ, որոնք այսօր սեփականաշնորհվել են: Ռ. Հունանյանն ունի բիզնեսի կազմակերպման իր փիլիսոփայությունը, ըստ այդմ, որեւէ տարածքում որեւէ բիզնես կազմակերպելու համար հատկապես կարեւոր է իմանալը, թե այդ տարածքում ավանդաբար ո՞ր զբաղմունքն է տարածված եղել: Դա բիզնեսի մոտավորապես իտալական մոդելն է, որը, Ռ. Հունանյանի համոզմամբ, կարող է դառնալ նաեւ հայկական բիզնեսի բանալին: 1997 թ. պրն Հունանյանը, այցելելով Իտալիայի մի քանի մարզեր, համոզվել է դրանում, նաեւ գտել ու զարգացրել նոր տեխնոլոգիաներ, որոնք ավելի կատարելագործվեցին հետագա տարիներին: Ծիրանի, լոլիկի չրերի, ծիրանի ջեմի եւ յուղի փոքր ծավալներով փորձնական արտադրությունները մեծ հաջողություն են ունեցել մոտ մեկ տասնյակ միջազգային ցուցահանդեսներում՝ Սան Ֆրանցիսկոյում, Լոս Անջելեսում, Տորոնտոյում, Մոսկվայում, Մարսելում եւ Պադուայում: Մոտ մեկ տասնյակ տեսակի չրերի, սուջուխների, պահածոների ու այլ քաղցրեղենի նկատմամբ արտասահմանյան ընկերությունների մեծ հետաքրքրության արդյունքում այսօր արդեն կա շուրջ մեկ մլն դոլարի պատվերների «զամբյուղ»: Միաժամանակ ճշտվել են արտադրանքի հնարավոր շուկաները՝ ԱՄՆ-ում, Ռուսաստանում, Կանադայում, վերջին երկուսում արդեն հաջողությամբ կազմակերպվել է փորձնական վաճառք: «Անուշ-7»-ի արտադրանքը հետաքրքրել էր անձամբ Մոսկվայի քաղաքապետ Յուրի Լուժկովին՝ Հայաստան կատարած այցի ժամանակ, եւ այժմ Մոսկվայի քաղաքապետարանը պատրաստ է օժանդակել ընկերությանը՝ տեղում ֆիրմային խանութ բացելու ու արտադրանքն իրացնելու համար: Այս ամենից բացի, ըստ պրն Հունանյանի, «Անուշ» ՍՊԸ-ն ունի նաեւ արտադրական տարածքներ, գույք, ակտիվներ, որոնք պատրաստ է ներդնել բիզնեսի մեջ: Սակայն, ինչպես պարզվում է, այս ամենը դեռ բավարար չէ վարկ ստանալու համար. «Անուշ-7» ՍՊԸ-ի բիզնես-ծրագիրը արդեն մեկ տարի շրջում է վարկատուների ու գրանտատուների դարակից դարակ ու ոչ մի կերպ չի արժանանում նրանց բարեհաճությանը:

«Հայաստանում գործարարին միայն մերժում են»

Այս կարծիքին է հանգել Ռ. Հունանյանն իր «դեգերումներում» եւ հետեւողականորեն պարզել վարկերի մերժման տեխնոլոգիաները. «Անուշ-7» ՍՊԸ-ն դեռեւս անցյալ տարվա ապրիլից դիմել է Զարգացման հայկական գործակալությանը կից Ձեռնարկությունների աջակցման հիմնադրամին, որից վերջին մերժումը ստացվել է այս տարվա մարտին: Նմանապես, ընկերությունը մերժում է ստացել նաեւ «Լինսի» հիմնադրամից: ՁԱՀ-ից մերժման բացատրությունը պահանջած Ռ. Հունանյանին ներկայացրել են վարկավորման պայմաններից մեկը, որը հնչում է այսպես. «Ընդունելի են միայն լավ կառավարվող եւ շահութաբեր ձեռնարկությունները, կամ որոնք կարող են դառնալ այդպիսին տրամաբանական ժամանակահատվածում»: Աբսուրդի հասնող այս նախադասությունից հետո, հատկապես վերջին բառակապակցությունից, մնում է միայն հարցնել՝ եթե ձեռնարկությունը շահութաբեր է, ապա էլ ինչի՞ն է պետք վարկը կամ ի՞նչ ասել է՝ «տրամաբանական ժամանակահատված»: Մոտավորապես այդպես է հնչում նաեւ «Լինսի» հիմնադրամի վերջին մերժումը, որտեղ սեւով սպիտակի վրա գրված է. «Անուշ-7» ՍՊԸ-ն ներկայումս չունի արտադրական ու ֆինանսական հնարավորություն՝ կատարելու իր կողմից կնքված պայմանագրով ստանձնած պարտավորությունները»: Այսինքն, ստացվում է, որ Հայաստանում վարկ կարող են ստանալ նրանք, ովքեր արդեն աշխատո՞ւմ են, կամ նրանք, ովքեր կարողանո՞ւմ են տեղավորվել տարբեր փաստաթղթերի տարաբնույթ ու անհասկանալի ձեւակերպումների մեջ: Զորօրինակ, ոչ մի տնտեսագիտական բացատրության չի դիմանում «կանխատեսվող հաշվեկշիռ» արտահայտությունը, կամ ի՞նչ ասել է՝ «վերադարձելի դրամաշնորհ», ու էլի շատ նմանատիպ բառախաղեր, որոնցից հաճախ կարող է կառչել վարկատուն եւ խուսափել: Իսկ եթե դա էլ չի անցնում ավելի զգոն հաճախորդների մոտ, կա մի վերջին տարբերակ՝ հայտատուին հիշեցնում են կանոնակարգերի մասին, որոնք, սակայն, «ծառայողական գաղտնիք են եւ հրապարակման ոչ ենթակա»: Ռ. Հունանյանը ներկայացրեց նաեւ նորանոր մանրամասներ: Պարզապես պետք է «հանուն արդարության» պայքարել մինչեւ վերջ: Օրերս բողոքի նամակ է ուղարկվել ՀՀ վարչապետ Ա. Մարգարյանի անունով, եւ նամակները կկրկնվեն այնքան, մինչեւ Ռ. Հունանյանը չստանա լուրջ հիմնավորումներ:

Հայաստանում գործարարից պահանջվող ամենակարեւոր հատկանիշները հետեւողականությունն ու համբերությունն են, քանի որ այստեղ վարկատուների հետ «լեզու գտնելն» ու ֆինանսավորվելը, ինչպես, հանաք բան չէ...

ԳԱՅԱՆԵ ՄՈՒՔՈՅԱՆ

Սադախլո... ուր կորան ձիթապտղի այգիները

Բագրատաշեն-Սադախլոն Հայաստանի հյուսիս-արեւելյան դարպասն է, հյուսիսում՝ սահմանակից Վրաստանին, արեւելքում՝ Ադրբեջանին: Խորհրդային իշխանության տարիներին այս գյուղը հայտնի էր ձիթապտղի ու դեղձենիների տասնյակ հեկտար այգիներով: Հայաստանի անկախության մի քանի տարիների ընթացքում շատ արժեքների հետ վերացան նաեւ ձիթապտղի ու դեղձենիների տասնյակ հեկտար այգիները, սակայն աշխարհագրական բարենպաստ դիրքը գյուղին փոխարենը այլ բան տվեց: Վերարժեւորվեց Այրում-Սադախլո-Թբիլիսի երկաթգիծը, որը շրջափակման ծանր տարիներին քիչ թե շատ կարողացավ սնուցել Հայաստանը: Կարեւոր նշանակություն ձեռք բերեց նաեւ Երեւան-Բագրատաշեն-Սադախլո-Թբիլիսի ավտոճանապարհը, որը թեեւ անվտանգ չէր, սակայն դեպի հյուսիս՝ Ռուսաստան տանող միակ ճանապարհն էր:

Հենց Հայաստանի շրջափակման տարիներին Բագրատաշեն-Սադախլո սահմանին հայտնվեցին առաջին "առեւտրականները"՝ վրացիներն ու ադրբեջանցիները վաճառողի, հայերը՝ գնորդների դերում: Երկու պետությունների սահմանագծին ընկած այս հատվածում, որը հետագայում պետք է դառնար Հայաստանի խոշորագույն առեւտրական դարպասը, աստիճանաբար թեժացավ առեւտուրը:

Հայաստանում շրջանառության մեջ դրվեց Սադախլո հասկացությունը, որն իր ոլորապտույտի մեջ ներքաշեց ուսանողին, բանվորին, ուսուցչին, բժշկին...

Շատերն իսկապես շահեցին, շատերն էլ՝ տուժեցին, բայց ոչ ոքի մտքով չանցավ, թե ուր կորան ձիթապտղի ու դեղձենիների այգիները:

...Սադախլո-Բագրատաշենի տեղանքը հարթավայրային է՝ փռված Դեբեդ գետի երկու ափերին: Սա Հայաստանում ծովի մակերեւույթից ամենացածր եւ ամենատաք վայրն է: Ձյուն հազվադեպ է տեղում, իսկ հունվարին միջին ջերմաստիճանը +6 աստիճան է:

Բագրատաշենը եւ Սադախլուն իրարից բաժանվում են Դեբեդ գետով, միանում՝ նույն գետի նորակառույց կամրջով: Խորհրդային իշխանության տարիներին Բագրատաշենը Հայաստանի ամենաբազմազգ գյուղն էր: Թվաքանակով գերակշռող հայերի եւ ադրբեջանցիների հետ բնակվում էին հույներ, հրեաներ, ուկրաինացիներ, ռուսներ, գերմանացիներ... Երբ հայ-ադրբեջանական բախումները սկսեցին պարբերական բնույթ կրել, տեղի ադրբեջանցիներն անցան կամուրջը, որ նախկինում նեղ էր ու խարխուլ, իսկ լքված բնակարաններում հաստատվեցին Բաքվից ու Ադրբեջանի այլ բնակավայրերից բռնագաղթված հայեր ու ուդիներ:

Շուկան սկսվում է ավտոկանգառներով. տեղացիները գերադասում են տնամերձ հողակտորները տրամադրել ավտոմեքենաների տերերին, քան օգտագործել գյուղատնտեսական նպատակներով: Հետո, շուկայի անկանոնության մեջ, իրար են խառնվում «սեղանիկները», տաղավարներն ու սրճարանները, խորովածանոցներն ու այն ամենը, առանց որի շուկան շուկայի նման չի լինի: Ամեն քայլափոխի զինվորական, ոստիկանական համազգեստավորներ են, իսկ կամուրջն սկսվում է հայկական մաքսակետով, վերջանում՝ վրացականով: Ապա սկսվում է շուկայի վրացական հատվածը, որտեղ պատկերը գրեթե նույնն է, տարբերությամբ, որ վաճառականների գերակշիռ մասն ադրբեջանցիներ են:

Շուկան ունի չգրված օրենք բոլոր առեւտրականների համար: Այստեղ ժամանողները պետք է մոռանան ազգային պատկանելությունը, այստեղ բոլորը մեկ ազգ են, մի մեծ ազգ: Այստեղ իշխում է «սեւ շուկայի» օրենքը, պիտի կարողանաս դավաճանել սկզբունքներին, եթե սկզբունքային ես, պիտի կարողանաս մոռանալ օրենք ու ազնվություն, խաբել, վախեցնել կարողանաս: Հակառակ դեպքում չեն լինի խաբվողներ, վախեցողներ, անազնիվներ, անօրեններ, իսկ շուկան չի կոչվի «սեւ»: Սահմանային թեժ մարտերի ժամանակ երեկոյան իրար վրա կրակող հայերն ու ադրբեջանցիներն առավոտյան շուկայում իրար հետ առեւտուր էին անում: Այս կողմերում սա նորմալ էր ընդունվում, եւ ազգային պատկանելությունը մոռացած մարդիկ լուսաբացին շտապում էին շուկա:

Առաջինը հայտնվում են փող փոխողները, որոնք, որոշակի գումար վճարելով տեղի ոստիկաններին կամ ում որ պետք է, առնում-ծախում են դրամ, դոլար, լարի, ռուբլի: Պատահական մարդը, ինչքան էլ շուկա գալը նրա համար սովորություն դարձած լինի, նույն գործով չի կարող զբաղվել: Կամ կարող է մեկ անգամ, գուցե՝ երկու, առավելագույնը՝ երեք, եթե զգույշ է եւ ունի ցածր ձայն: Բայց ցածր ձայնով «դոլար առնեմ» չես գոռա, մանավանդ, երբ շուկայի տարածքում տարադրամի փոխանակման օրինական կետեր էլ կան:

Հետո լսվում է բեռնասայլակների անիվների ճռռոցը: Բեռնակրի ստանալիքը կախված է նրա սայլակի չափերից եւ ֆիզիկական ուժից: Բեռնակրի աշխատանքը ծանր է նաեւ այն իմաստով, որ նրա չարչարանքի հատուցումը կախված է ապրանքի տիրոջ խղճից: Պետք է ավելի շատ տնքաս, փորձես հառաչել, քրտնել...

Կարճ ժամանակում սեղանիկները ծանրաբեռնվում են ամենատարբեր ապրանքներով: Յուրաքանչյուր սեղանիկ ամսական որոշակի գումար է վճարում որպես շուկայի վարձ: Իսկ ավելի մեծ ծավալի առեւտուր անողները վճարում են նաեւ դրամաշորթներին, որոնք այստեղ ոստիկանի, զինվորականի կամ մաքսային ծառայողի հագուստով են: Այստեղ փող աշխատելու համար հարկ չեն մուծում միայն մանրավաճառները, որոնք աչքի են ընկնում առաջին հայացքից եւ հագուկապով գրեթե չեն տարբերվում մայրաքաղաքի իրենց կոլեգաներից:

Սահմանապահ զինվորները, որոնք գտնվում են բանակային ծառայության մեջ, ստուգում են կամուրջն անցնողների անձնագրերը, երբեմն՝ գերադասում մի տուփ ծխախոտն ու մի քանի հարյուր դրամը: Իրենց առավել լկտի են պահում ոստիկանները, իսկ մաքսային ծառայողները կրում են կապույտ համազգեստ, սպիտակ վերնաշապիկ, սեւ ակնոց եւ նույնպես իշխելու հակում ունեն:

Բագրատաշեն-Սադախլոյում կատարվող առեւտուրը պայմանականորեն կարելի է բաժանել երկու խմբի՝ մանր ու միջին առեւտուր, որով զբաղվում են բագրատաշենցիներն ու մոտակա գյուղերի բնակիչները, եւ խոշոր առեւտուր, որի համար պետք է խոշոր գումար ունենալ, լավ ծանոթություն, այլապես կվտանգես ունեցածդ փողը: Խոշոր առեւտրով զբաղվողներին, որոնք Սադախլո են գալիս Հայաստանի ու ԼՂՀ-ի ամենատարբեր շրջաններից, շուկայի հայկական հատվածը չի հետաքրքրում: Նրանք պետք է անցնեն կամուրջը եւ հանդիպեն ադրբեջանցի ու վրացի իրենց գործընկերներին: Առեւտուրը տեւում է 5–6 ժամ: Հետո կրկին լսվում է բեռնասայլակների ճռռոցը, լայն բացվում են մաքսային աշխատողների գրպանները, եւ ապրանքը հասնում է ավտոմեքենաներին ու ավտոբուսներին: Թուրքական ու չինական արտադրության անորակ հագուստ, անորոշ բաղադրության շոկոլադ, վաֆլի ու այլ քաղցրավենիք, պարկերով արեւածաղկի սերմ, ավտոմեքենաների ավտոդողեր, հյութեր եւ այլն... Կան նաեւ այնպիսի ապրանքներ, որոնց վրա հայկական կառավարությունն անուղղակի հարկ է դրել կամ չի թույլատրում ներկրել Հայաստան: Սակայն պետք չէ միամտորեն կարծել, թե Սադախլո-Բագրատաշեն դարպասով չթույլատրվող ապրանքատեսակները Հայաստան են մտնում միայն օրինական ճանապարհով: Եթե այդպես լիներ, Սադախլուն չէր անվանվի մաքսանենգ՝ իր անօրինական օրենքներով, իր անկանոն կարգուկանոնով:

Մաքսային ծառայողի ու սահմանապահ զինվորականների, ճանապարհային ոստիկանների ու մաքսանենգության դեմ պայքարող ծառայությունների աչքի առջեւով մաքսանենգ ապրանքները հասնում են հասցետիրոջը, որը հաճախ, պարզվում է, լինում է բարձրաստիճան պաշտոնյա, անձեռնմխելի պատգամավոր կամ մեկ այլ երեւելի:

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ
Երեւան-Բագրատաշեն-Երեւան

ՏԱՐԱԾԱՇՐՋԱՆ

Թբիլիսիում սկսվեց ՆԱՏՕ-ի ժողովը

ԹԲԻԼԻՍԻ, 5 ՅՈՒՆԻՍ, ՍՆԱՐՔ: Յունիսի 5-ին Թբիլիսիում ՆԱՏՕ-ի հովանու տակ սկսվել է «Ֆինանսաբյուջետային հարցերն անցումային շրջանի երկրների պաշտպանության նախարարություններում» երկօրյա խորհրդաժողովը: Խորհրդաժողովի աշխատանքներին մասնակցում են ՆԱՏՕ-ի խորհրդարանական վեհաժողովի 60 բարձրաստիճան պաշտոնյաներ դաշինքի 26 անդամ երկրներից: Վրացական կողմից խորհրդաժողովի աշխատանքներին կմասնակցեն հանրապետության պաշտպանության նախարարության ֆինանսաբյուջետային ծառայությունների ներկայացուցիչներ, պաշտպանության եւ անվտանգության խորհրդարանական կոմիտեի նախագահ Ռեւազ Ադամիան եւ Վրաստանի զինված ուժերի գլխավոր շտաբի պետ Ջոնի Պիրցխալաիշվիլին: Խորհրդաժողովը տեղի է ունենում Վրաստանի ԱԳՆ-ի եւ ՆԱՏՕ-ի «Գործընկերություն հանուն խաղաղության» ծրագրի համակարգող շտաբի նախաձեռնությամբ:

Ալիեւը կմեկնի Թեհրան

ԲԱՔՈՒ, 3 ՅՈՒՆԻՍ, ՍՆԱՐՔ: Հաջորդ շաբաթվա վերջին Ադրբեջանի նախագահ Հեյդար Ալիեւը պաշտոնական այցով կմեկնի Թեհրան՝ Տնտեսական համագործակցության կազմակերպության երկրների ղեկավարների յունիսի 9-10-ին կայանալիք հերթական նիստին մասնակցելու նպատակով: Նախատեսվում է, որ այցելության ընթացքում Ադրբեջանի ղեկավարը մի շարք երկկողմ հանդիպումներ կանցկացնի այդ կազմակերպության անդամ երկրների ղեկավարների հետ:

Յունիսի 7-8-ին Թեհրանում տեղի կունենա Տնտեսական համագործակցության կազմակերպության երկրների արտգործնախարարների հանդիպում, որին կմասնակցի նաեւ Ադրբեջանի արտգործնախարար Վիլայաթ Գուլիեւը:

Տնտեսական համագործակցության կազմակերպությունը ստեղծվել է 60-ական թվականներին Թուրքիայի, Իրանի եւ Պակիստանի կողմից: 90-ական թվականներին նրան են միացել նաեւ Ադրբեջանը, Ղազախստանը, Ղրղզստանը, Թուրքմենստանը, Տաջիկստանը, Ուզբեկստանը եւ Աֆղանստանը:

ԱՆԱՊԱ

Բախումներ հայերի եւ կազակների միջեւ

ԱՆԱՊԱ, 5 ՅՈՒՆԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Կենցաղային վեճը դեռահասների միջեւ Կրասնոդարի երկրամասի Անապայի շրջանում վերածվել է հակամարտության կազակության տեղի ներկայացուցիչների եւ հայերի միջեւ, հաղորդում է Կուբանի հայ համայնքի «Երկրամաս» թերթը: Ամեն ինչ սկսվել է նրանից, որ Անապայի շրջանի Վարվարովկա գյուղում կռիվ է տեղի ունեցել տարբեր ազգության դեռահասների միջեւ, որի ընթացքում 13-ամյա հայ մի դեռահաս փայտով խփել է 17-ամյա մի դեռահասի գլխին, որը, ինչպես հետո պարզվել է, ազգությամբ գերմանացի է: Հաջորդ օրը ծեծվածը վատ է զգացել եւ շրջհիվանդանոցի վերակենդանացման բաժանմունքում տուժածին ախտորոշել են գանգուղեղի վնասվածք, գլխուղեղի վնասվածք եւ այլն, իսկ երկու օր անց նա վախճանվել է:

Այս միջադեպից վճռել են միջամտել կազակները, որի կապակցությամբ Անապայի իրավապահ մարմինները կազմակերպել են Անապայի Հայ մշակույթի կենտրոնի եւ քաղաքային կազակական ընկերության, Սուպսեխ եւ Վարվարովկա գյուղերի կուրենների ատամանների հանդիպում: Սակայն կասկածի ծեծկռտուքից խուսափել չի հաջողվել: Ինչպես պատմել են գյուղական վարչակազմում, կամուֆլյաժով մարդկանց մի խումբ երեկոյան հայտնվել է հայկական Հայկածոր գյուղում եւ մահակներով ծեծել տեղի չորս բնակիչների: Ականատեսների վկայությամբ, կազակները եկել են հիսուն մեքենայից կազմված շարասյունով եւ պատկանում էին Կուբանի կազակական զորքի Թամանյան բաժնին (ատաման Իվան Բեզուգլով, Թամանյան բաժնի կազակները լավ հայտնի են երկրամասում իրենց «կռվարարությամբ», որոնց ժամանակ առաջ նրանց կողմից ընդհարում էր հրահրվել թուրք մեսխեթցիների հետ, որոնք խիտ բնակեցված են Կուբանի Ղրիմի շրջանում):

Քրեական գործի նյութերն այժմ հանձնված են Անապայի միջշրջդատախազություն: Հակամարտության կարգավորման համար այստեղ են ժամանել երկրամասի ՆԳԲ ներկայացուցիչներ, եւ իրադրությունը շրջանում հարաբերականորեն հանգիստ է:

Կուբանի կազակական զորքի ատաման Վլադիմիր Գրոմովը այսպես է մեկնաբանել միջադեպը. «Ես դեռ մինչեւ վերջ խորամուխ չեմ եղել այդ հարցում... Սակայն ցանկալի կլիներ, որպեսզի հայերը հիշեին, թե ում հողի վրա են իրենք ապրում»:

Կրասնոդարի երկրամասի հայկական հասարակական կազմակերպությունների ընկերակցության նախագահ Մարտիրոս Հովհաննիսյանի կարծիքով. «Այդ միջադեպը որեւէ էական ազգամիջյան հիմք չունի: Եվ հայերը, եւ ռուսները խաղաղ ապրում էին շատ տասնամյակներ: Պարզապես մոտենում են ատամանների ընտրությունները: Կազակության մեջ կան մի քանի պայմանական կուսակցություններ, այդ թվում եւ «պատերազմի կուսակցություն»: Ատամանի տեղին հավակնողին պարզապես անհրաժեշտ է փոքրիկ պատերազմ շահել, որպեսզի մեծացնի իր վարկանիշը: Ես խոսել եմ այս մասին ատաման Գրոմովի հետ: Նա ընդունեց, որ կազակներից մեկը հանուն իր իմիջի պատրաստ է ամեն բանի: Գրոմովը խոստացավ, որ երկրամասային խորհրդարանի մոտակա նիստում կբարձրացնի Թամանյան բաժնի ատաման Իվան Բեզուգլովի գործունեության հարցը: Իսկ իրադրությունից դուրս գալու մի ելք եմ տեսնում: Թող հաղթանակի օրենքը: Թող մեղավորները, թե մեկ եւ թե մյուս կողմից, պատիժ կրեն»:

ՄՈՍԿՎԱ

ԱՄՆ-ը ցանկանում է տեսնել ուժեղ եւ ժողովրդավարական Ռուսաստան

ՄՈՍԿՎԱ, 5 ՅՈՒՆԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Հակահրթիռային պաշտպանության համակարգի ստեղծման ԱՄՆ առաջարկները որեւէ ձեւով չեն խախտի ՌԴ պաշտպանունակությունը: Այսպես է հայտարարել ԱՄՆ նախագահ Բիլ Քլինթոնը՝ երկուշաբթի ելույթ ունենալով ՌԴ Պետդումայի պատգամավորների առջեւ: Նա ասել է նաեւ, որ 21-րդ

դարի հաջողությունը կախված է Ռուսաստանի ժամանակակից, ուժեղ եւ ժողովրդավարական պետություն դառնալուց: «Մեր երկրները դատապարտված չեն լինելու միմյանց հակառակորդներ, եւ ԱՄՆ-ը կցանկանար Ռուսաստանը տեսնել ուժեղ երկիր, որը կարող է պաշտպանել իր տարածքային ամբողջականությունը, պաշտպանել ռազմավարական կայունություն եւ իր ժողովրդին հնարավորություն տալ հասնելու բարգավաճման», հայտարարել է նա: Քլինթոնը Ռուսաստանին աջակցություն է խոստացել նաեւ դեռեւս յոթ տարի առաջ Առեւտրի համաշխարհային կազմակերպություն մտնելու Ռուսաստանի ցանկությանը:

Ըստ BBC-ի, Քլինթոնի ելույթում պարունակվում էր նաեւ անսպասելի անկեղծ նախազգուշացում Ռուսաստանին ընդդեմ ավտորիտարիզմի վտանգի եւ տնտեսական բարենորոգման խնդիրների թվարկում, այդ թվում եւ փողերի լվացման: Քլինթոնին ելույթի ընթացքում մի քանի անգամ ընդհատել է Պետդումայի պատգամավոր Վլադիմիր Ժիրինովսկին:

Հիլարիի կորովի ախոյանը

Նյու Յորքի նահանգի սենատորական ընտրարշավում ԱՄՆ նախագահ Բիլ Քլինթոնի կնոջ՝ Հիլարիի գործն օրերս բավական բարդացավ, երբ սեփական թեկնածությունն առաջադրեց Կոնգրեսում Նյու Յորքի արվարձան Լոնգ Այլենդի ներկայացուցիչ Ռիկ Լացիոն: Իտալական ծագումով 42-ամյա հանրապետական կոնգրեսականը Հիլարիի ախոյանը կդառնա նոյեմբերին կայանալիք ընտրություններում: Իսկ գլխավոր հավակնորդը՝ Նյու Յորքի գործունյա նահանգապետ Ռուդոլֆ Ջուլիանին, արդեն հանել է թեկնածությունը, որպեսզի բուժվի շագանակագեղձի քաղցկեղից: Բայց մինչեւ ընտրությունները նա կշարունակի պաշտոնավարել:

Առողջական վիճակից բացի, Ջուլիանին ունի նաեւ ընտանեկան լուրջ խնդիրներ: Տեղական մամուլը բացահայտել է Ջուլիանիի ամուսնական անհավատարմությունը, եւ նա ստիպված է ամուսնալուծվել: Մրցասպարեզից Ջուլիանիի հեռանալը մեծ հիասթափություն պատճառեց քաղաքական մեկնաբաններին, որոնք կանխատեսում էին Հիլարի-Ջուլիանի մենամարտի հաճույքը:

Այժմ Հիլարիի ախոյանը Լացիոն է: Հարցումները ցույց են տալիս, որ Հիլարին զգալի առավելություն ունի մրցակցի նկատմամբ: Բայց առաջին տիկինն այժմ զգուշանում է իրեն հաղթող հայտարարելուց: «Պուեն» հանդեսը գրում է, որ ժպտերես կաթոլիկ Լացիոն դեռ կարող է ցուցադրել իր մարտունակությունը, ինչպես դա արեց 8 տարի առաջ, Լոնգ Այլենդից դուրս մղելով դեմոկրատների ներկայացուցիչ կոնգրեսականին: Լացիոն վիժումի եւ հրազենի չափավոր վերահսկման կողմնակից է եւ բնավ ծայրահեղական չէ: Նրա մյուս առավելությունն այն է, որ ինքը, իր կինը եւ երկու դուստրերը ծնվել են Նյու Յորքում, մինչդեռ Հիլարին այդ քաղաքում «պատահական անձնավորություն է»:

Մեղմացում ՉԺՀ-Տայվան հարաբերություններում

Մի քանի շաբաթ առաջ ՉԺՀ-ն եւ Տայվանը գրեթե պատերազմի շեմին էին: Ազգայնականների կղզին դարձյալ խոսում էր անկախության մասին, իսկ Պեկինն սպառնում էր գործի դնել հրանոթները: Բայց Տայվանի նորընտիր նախագահ Չեն Շույբիանի պաշտոնակալության օրվանից՝ մայիսի 20-ից հետո սկսվեց երկու կողմերի տպավորիչ մերձեցումը: Առաջիկայում սպասվում է լարվածության մեղմացում, թեեւ ՉԺՀ կոմունիստական վարչակազմը շարունակում է խոսել մայրցամաքային Չինաստանի եւ Տայվանի վերամիավորման անհրաժեշտության մասին:

50-ամյա փաստաբան Չեն Շույբիանը նախագահ ընտրվեց մարտի 18-ին: Նա ժողովրդավարական բարեփոխումների կրքոտ ջատագով է: Վերջին ամիսներին Պեկինում անդադար պնդում են, որ «միասնական Չինաստանի սկզբունքը» պահանջում է 20 միլիոնանոց կղզու միացումը միլիարդանոց ՉԺՀ-ին: Բայց նախագահ Չեն Շույբիանը մանեւրելու սահմանափակ հնարավորություն ունի, քանի որ տայվանցիների մեծ մասը կողմնակից է կղզու ներկա կարգավիճակի պահպանմանը:

Չեն Շույբիանն անուղղակիորեն հրաժարվել է անկախության գաղափարից, ըստ էության դառնալով վերամիավորման երկարաժամկետ գործընթացի կողմնակից: «Մենք լծվելու ենք ապագա միասնական Չինաստանի ստեղծման գործին», մասնավորապես հայտարարել է նա: Բավական տարտամ այդ ձեւակերպման նպատակն էր չխրտնեցնել ընտրողներին եւ միաժամանակ հանգստացնել ՉԺՀ-ին: Բայց վերջինս նախագահի խոսքերը համարեց «ոչ այնքան անկեղծ»:

Այդուհանդերձ, Պեկինն առաջարկեց, որ երկու կառավարությունների 2-ական ներկայացուցիչներ հանդիպեն եւ պարզություն մտցնեն 1992 թ. Սինգապուրում

ստորագրված համաձայնագրի «Մեկ Չինաստան, բազմաթիվ մեկնաբանություններ» արտահայտության մեջ:

Որպես բարի կամքի արտահայտություն, Տայվանի նախագահը մայիսի 21-ին շրջանառության մեջ դրեց ՉԺՀ-ի հետ 3 ուղղակի կապերի (օդային, ծովային, փոստային) վերահաստատման գաղափարը: Այդ կապերը խզվել էին 1949 թ.: Բացի դրանից, նախատեսվում է առավել ճկուն դարձնել ՉԺՀ-ում տայվանցիների ներդրումներին վերաբերող օրենսդրությունը: Այս երկու նախաձեռնությունները կարող են նպաստել ՉԺՀ-ի եւ Տայվանի երկխոսության վերսկսմանը:

ՉԺՀ-ում երկխոսության ամենամոլի հակառակորդներին կարելի է գտնել բարձրաստիճան զինվորականների, ինչպես նաեւ կոմկուսի կոշտ գծի ջատագովների շարքերում: Մինչդեռ Չինաստանի քաղաքական ղեկավարությունն, ըստ երեւույթին, այնքան էլ ոգեւորված չէ զինված հակամարտության հեռանկարից, քանի որ դա ի չիք կդարձներ ՉԺՀ-ի 20-ամյա տնտեսական նվաճումները: Մայիսի վերջերին ՉԺՀ նախագահ Ցզյան Ցզեմինը զինվորական հանձնաժողովի առջեւ ելույթ ունեցավ հենց այդ ոգով, որպեսզի սանձի երկրի առավել ռազմատենչ տարրերին:

Տայվանի նախաձեռնություններին ՉԺՀ-ի տված բավական զուսպ պատասխանը պայմանավորված է նաեւ Պեկինի միջազգային նկարագրի պահպանման ձգտմամբ: «Պուեն» հանդեսը գրում է, որ Տայվանի նախագահը ելույթ ունեցավ ԱՄՆ Կոնգրեսի այն վճռորոշ նիստից 4 օր առաջ, որտեղ քննարկվելու էր չին-ամերիկյան առեւտրական հարաբերությունների կանոնավորման հարցը: Վերջինիս դրական լուծումն էապես կնպաստեր Առեւտրի համաշխարհային կազմակերպությանը (ԱՀԿ) ՉԺՀ-ի անդամակցությանը: Չեն Շույբիանի ելույթից 2 օր առաջ՝ մայիսի 19-ին, Եվրամիությունն արդեն համաձայնել էր, որ Չինաստանն անդամակցի ԱՀԿ-ին:

Պ. Ք.

Սառուցյալ օվկիանոսը 2010 թ. նավարկելի կդառնա

Այս հետեւությանն է հանգել Քեմբրիջի (Մեծ Բրիտանիա) բեւեռային հետազոտությունների ինստիտուտի դոկտոր Պիտեր Ուոդհեմսը՝ հաշվարկելով երկրի մթնոլորտի ընդհանուր տաքացման մոտալուտ հետեւանքները: Ուոդհեմսը գտնում է, որ Սիբիրի ափերի մոտ Հյուսիսային սառուցյալ օվկիանոսի սառցաշերտը 2010 թ. այնքան հալված կլինի, որ հնարավոր կդառնա արեւելք-արեւմուտք նավարկությունը: Դրա շնորհիվ Ատլանտյան օվկիանոսից դեպի Խաղաղ օվկիանոս ծովային երթուղիների երկարությունը զգալիորեն կնվազի: Այսպես, ֆրանսիական Հավր նավահանգստից Ճապոնիա հասնելու համար նավերը 13 հազար կմ կանցնեն 22 օրում, մինչդեռ ներկայումս Սուեզի ջրանցքով այնտեղ հասնում են 35 օրում՝ հաղթահարելով 20300 կմ: Կարելի է պատկերացնել, թե խնայողության ինչպիսի լայն հնարավորություններ կընձեռի ծովային նոր ուղին:

Ուոդհեմսը նման լավատեսական եզրակացության է արել՝ հիմք ընդունելով վերջին հետազոտությունների արդյունքները: 1978-98 թթ. կատարված արբանյակային հետազոտություններից մեկը վկայում է, որ Հյուսիսային սառուցյալ օվկիանոսի ափամերձ սառցաշերտի մակերեսը կրճատվում է տարեկան 37 հազար քառ. կմ-ով, այսինքն մեկ տասնամյակում նվազում է 5 տոկոսով: Երկրորդ հետազոտության հիմքում ընկած են 1958 թ.-ից ի վեր իրականացված սուզանավային դիտարկումների տվյալները: Դրանք վկայում են, որ վերջին չորս տասնամյակներին օվկիանոսային սառցաշերտը բարակել է ավելի քան մեկ մետրով, այսինքն 40 տոկոսով:

Այդ երեւույթի պատճառը դեռեւս անհայտ է: Որոշ գիտնականներ դա համարում են մարդու գործունեությունից առաջացող ջերմոցային էֆեկտի հետեւանք: Ուրիշներն էլ հալոցը փորձում են բացատրել «արկտիկական տատանում» անունն ստացած բնական երեւույթով:

Մնում է պարզել, թե Ռուսաստանն ինչպես կվերաբերվի Սիբիրի ափերի երկայնքով օտարերկրյա նավերի երթեւեկությանը: Այս առնչությամբ «Պուեն» հանդեսի թղթակիցը գրում է, որ տարեկան մի քանի միլիոն դոլար վաստակելու հեռանկարը ռուսներին հավանաբար կստիպի չխոչընդոտել նավարկությանը:

ԱԶԳ

Մշակույթ

Երբեմն պետք է մտրակահարել

Երեւանի դրամատիկական թատրոնի նոր բեմադրությունը

Մենք միշտ մեզ վերեւներում ենք պատկերացրել, շքեղ սրահներում, ուր հրաշալի խոսքեր են ասվում, ուր շամպայնի ու կոկետության հրավառություն է... Վերեւներում ենք պատկերացրել մեզ եւ չենք ցանկացել խոսել ներքնահարկերում ծնվող հրեշների մասին, ձեղնահարկերում բռնաբարվող աղջիկների, կյանքի ողջ իմաստն ըմբռնած եւ կյանքին քմծիծաղով նայող իմաստունների մասին: Վախեցել ենք պատմել ինքներս մեր մասին եղած զուտ ճշմարտությունը:

- Կյանքը եկավ ասելու, որ մենք որքան սվաղած ենք ներկայացնում իրականությունը, այնքան նա մեզ դաժան է պատժում, ասում է Գուրգեն Խանջյանը՝ «Բարեւ, սրիկաներ (Բոլերո)» պիեսի հեղինակը:

Քիչ առաջ Երեւանի քաղաքապետարանի Հրաչյա Ղափլանյանի անվան դրամատիկական թատրոնում ավարտվեց պիեսի բեմադրության պրեմիերան, եւ մենք առաջին, սոսկ առաջին տպավորություններն ենք կիսում: Պիեսը եւ բեմադրությունը մարդկային բարոյականության հարցեր են քննում, մարդկային արժեքների հարցեր: Եվ ինչպես միշտ, թատրոնի գեղարվեստական ղեկավար, ՀՀ արվեստի վաստակավոր գործիչ Արմեն Խանդիկյանը, որը բեմադրության գեղարվեստական ղեկավարն է, կտրուկ պատասխաններ չի տալիս, դատական ու դատավորական որոշումներ չի կայացնում: Նա ներկայացնում է իրականությունը գեղարվեստական չափանիշների մեջ՝ պատասխանները թողնելով հանդիսատեսին:

- Ես փորձեցի երբեմն սահմանն անցնել, ասում է Գուրգեն Խանջյանը: Բաներ կան, որ պետք է ջարդվեն: Այլեւս սեթեւեթանքներով ապրել անհնար է: Կամ այս կողմ, կամ՝ այն: Մենք կանգնած ենք սահմանագծին: Առաջին անգամ այս պիեսը բեմադրվել է երկու տարի առաջ Վանաձորի պետական թատրոնում: Այս բեմադրությունը բոլորովին ուրիշ է: Ես շատ գոհ եմ Արմեն Խանդիկյանից, որը կարողացել է գրեթե լիովին իրականացնել իմ մտահղացումը:

Հունիսի 4-ին, կիրակի օրը կայացավ «Բարեւ, սրիկաներ (Բոլերո)» բեմադրության առաջին ներկայացումը, որին հրավիրված էին մեր մտավորականության ճանաչված ներկայացուցիչներ: Իսկ մեկ օր առաջ տեղի ունեցավ գլխավոր փորձը, որը փոքր-ինչ անսովոր էր: Ընդհանրապես գլխավոր փորձերին ներկա են լինում թատրոնի գեղարվեստական խորհրդի անդամները, բեմադրության անմիջական մասնակիցները: Այսպես ասած, «փակ դիտում» է լինում: Սակայն այս անգամ, թատրոնի գեղարվեստական ղեկավար Արմեն Խանդիկյանի նախաձեռնությամբ, գլխավոր փորձին ներկա գտնվեցին թատրոնին մոտ կանգնած մարդիկ, մտավորականներ, գրողներ, դրամատուրգներ, բեմադրողներ, արտիստներ...

- Պարոն Խանդիկյան, այս անգամ ինչո՞ւ այս ձեւով կատարեցիք գլխավոր փորձը:

- Նախ, ես կարծում եմ, որ գլխավոր փորձեր կարելի է մեկ-երկու անգամ անել, ստուգելու համար: Շատ հնարավոր է, որ գլխավոր փորձի ժամանակ շատ ու շատ բան վրիպած լինի բեմադրության հեղինակի եւ մասնակիցների վերահսկողությունից: Եվ եթե այդ վրիպումը բեմադրության կոնտեքստում է, կարելի է ճշտել: Համոզված եմ, որ փակ դիտումներին սոսկ մասնագետները չէ, որ պետք է մասնակցեն: Թող ներկա լինեն մեր թատրոնին մոտ կանգնած մարդիկ, ովքեր ոչ միայն առաջին լրաբերները կլինեն, այլեւ կօգնեն մեզ իրենց խորհուրդներով: Այ, այս բեմադրության օրինակով ասեմ. այս պիեսում կան տեղեր, որոնք կարող են արտիստին այլ ուղիով տանել, գավեշտական, անգամ կատակերգական իրադրություններ ստեղծել: Սակայն մենք պիեսը բեմադրելիս բացառել ենք կատակերգականը կամ գավեշտականը: Սա գալիս էր ոչ թե պիեսից, այլ այն մտահղացումից, թե բեմադրության մեջ չզբաղված արտիստները ինչպիսի կապի մեջ կլինեն հանդիսատեսի հետ: Բեմադրությունը պետք է ամբողջությամբ մաքրվի, թանձրանա, հստականա: Արտիստը, բնականաբար, հոգեկան լարման մեջ է լինում մինչեւ բեմելը: Այս լարվածությունը պետք է վերանա:

Ինչպես գլխավոր փորձի, այնպես էլ պրեմիերայի ժամանակ Արմեն Խանդիկյանի ասած լարվածությունը մի փոքր մեղմվել էր: Բեմադրության մասնակիցները՝ Հովհաննես Բաբախանյանը (Ա տղամարդ), Արմեն Բարսեղյանը (Բ տղամարդ) եւ Մարինե Սարգսյանը (Կին), մեզ ներկայացնում են մի իրավիճակ, որին ծանոթ ենք, որին շփվում ենք ամեն օր: Մարդը հրեշ է դառնում, մոնստր...

Կյանքի նկուղներում մեծացող մարդն արդեն իր ճառը պատրաստել է, որը վաղը, մյուս օրը կախելու է մեր ականջներից. «Սիրելի հայրենակիցներ, ազգակիցներ, ես կասեի ազգի սերուցք, մենք այլեւս խեղդվել ենք ստից, խաբեությունից, ստորությունից: Եվ ահա, մենք պետք է օգտվենք պատմության ընձեռած հնարավորությունից: Մեզ է վերապահված պատմական առաքելությունը...»: Ահա այսպիսի ճառեր են ծնվում» խոնավ ներքնահարկերում, որպեսզի վաղը բեմեր ու հարթակներ բարձրանան, որպեսզի մարդկանց հոծ բազմություններ տանեն իրենց ետեւից: Սա արտասանում է բեմադրության հերոսներից մեկը՝ Բ տղամարդ կոչվածը: Նա միշտ սպասում է իր ժամին, համառորեն սպասում: Ու գալիս է նրա ժամը: Սպանում է կյանքի իմաստնությամբ հարստացած, կյանքը ծաղրող, մի փոքր էլ ցինիկ իմաստունին (Հովհաննես Բաբախանյանի կերտած Ա տղամարդ կոչվող կերպարը) եւ սպանում նրան: Ավելին, շիշը տալիս է ավերակվող, շփոթահար, կյանքի նկուղներից ամեն կերպ դուրս պրծնել ցանկացող Կնոջ ձեռքը (Մարինե Սարգսյան) եւ նրան ստիպում, որ արդեն սպանվողին սպանի: Գուցե փչացած է Հովհաննես Բաբախանյանի կերտած կերպարը, փչացած է որպես մարդկային մեխանիզմ, բայց ներկայացվում է մի մարդ, որը գիտե գրականություն, արվեստ, բայց հասել է փիլիսոփայական այնպիսի մակարդակի, որ հասկանում է՝ այս աշխարհը ոչինչ չի փրկի: Դաժա՞ն է: Անշուշտ: Կինը՝ շփոթահար, իր մեջ հազար կարոտ ունեցող, իր գլխին տիրոջ ձեռքի կարոտ, իրեն ուղղված քնքուշ խոսքի կարոտ, Մարինե Սարգսյանի կատարմամբ լիովին իրական կերպար է դարձել, ցավալիորեն՝ իրական:

- Դուք կկարողանայի՞ք Ձեր կերտած Կնոջը փրկել, հարցնում եմ Մարինե Սարգսյանին:

- Շատ կուզեի փրկել, բայց գուցե չկարողանայի, ասում է Մարինեն: Ինձ թվում է, որ այս Կինն ինքնասպան կլիներ, եթե պիեսը, բեմադրությունը շարունակություն ունենար: Ինչ-որ տեղ հնարավոր էր Ա տղամարդու հետ լինելով փրկվել, որովհետեւ նա, չնայած ցինիկ է, գոեհիկ, բայց հնարավոր էր փրկվել՝ նրան փրկելով: Այս մյուսի՝ Բ տղամարդու հետ ամեն մի ճանապարհ տանում է կործանում:

Ցավալի է, որ մենք տեսնում ենք ավերակող մարդկանց, բայց դեռ հանդուրժում ենք: Երեւանի դրամատիկական թատրոնի այս բեմադրությունը գալիս է մեզ եւս մեկ անգամ ասելու, որ մեր դժբախտությունները մենք ենք արարում, ինքներս ենք մեզ ավերակում: Պիեսի եւ բեմադրության հեղինակները մեզ զգուշացնում են՝ կանգ առեք:

ՍԵՐԳԵՅ ԳԱԼՈՅԱՆ

ՆՎԻՐԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

Մի նկարի պատմություն

Բեռնար Բյուֆֆեի նկարը Հայաստանի ազգային պատկերասրահում

Հայաստանի ազգային պատկերասրահի ֆրանսիական արդի արվեստի սրահում այսուհետ իր տեղը կունենա XX դարի ֆրանսիացի նշանավոր նկարիչ Բեռնար Բյուֆֆեի «Ձկնորսանավակներ գետաբերանում» (1991 թ.) նկարը: Այս մասին լրագրողներին հայտնեց ազգային պատկերասրահի տնօրեն Շահեն Խաչատրյանը:

75-ամյա իր պատմությամբ պատկերասրահը մեր ազգային հպարտություններից ու հարստություններից մեկն է, որ այսօր անհրաժեշտաբար կարիքն ունի պետական հոգածության: Կերպարվեստի շուրջ 25.000 գործերով, իսկ ընդհանուր արխիվային (լուսանկարներ, նամակներ) շուրջ 75.000 նմուշներով թանգարանը 80 տոկոսով նվիրատվությունների արդյունք է: Վերջին երկու տարիներին պատկերասրահը իբրեւ նվիրատվություն ստացել է հանրահայտ նկարիչների 400 աշխատանքներ:

«Արժեքների անկման այս հարաբերական, անցողիկ ժամանակներում մենք պիտի ունենանք գիտակցումը մեր ունեցածը գնահատելու եւ պահպանելու, ասաց Շահեն Խաչատրյանը: Ժամանակների մեջ հետզհետե ավելի կկարեւորվի եւ կարժեւորվի ֆրանսիացի նկարչի այս գործը՝ պատիվ բերելով թանգարանին, կնպաստի նաեւ նրա հռչակի տարածմանը: Ի վերջո, պատկերասրահ-թանգարանները հայտնի դառնում են նրանցում պահպանվող արվեստի համամարդկային արժեքներով»:

Անցած տարի նոյեմբերի 12-ին Հայաստանում ֆրանսիական դեսպանատան մշակույթի բաժնի վարիչ Ռընե Միլդոնյանի առաջարկով Երեւանում կազմակերպվեց Բեռնար Բյուֆֆեի հետմահու առաջին՝ 17 յուղաներկ եւ 17 գրաֆիկական աշխատանքների ցուցահանդեսը: Ցուցահանդեսի կազմակերպմանը մեծապես աջակցել է նկարչի գործերի կառավարիչ Մորիս Գառնիեն, որ գլխավորապես զբաղվում է Բյուֆֆեի գործերի տարածմամբ եւ վաճառքով: Ցուցահանդեսը, որ տեւեց մինչեւ 2000 թ. հունվարի 23-ը, կազմակերպված էր բարձր մակարդակով՝ ունենալով գրեթե 6.200 այցելու:

Բեռնար Բյուֆֆեն ետպատերազմյան ֆրանսիական գեղանկարչության մեջ բացառիկ տեղ ունի եւ առաջին իսկ աշխատանքներով մեծ հետաքրքրություն է առաջացրել արվեստի նախանձախնդիր եւ խորհրդավոր աշխարհում՝ 50 տարի շարունակաբար պահպանելով այդ հետաքրքրությունը: Նրա արվեստի արտահայտչական ինքնատիպությունը մշտապես բարձր է գնահատվել: Ճապոնացիները Բյուֆֆեի ստեղծագործությունների հատուկ թանգարան են ստեղծել:

Երեւանում կազմակերպված ցուցահանդեսից հետո նրա այրին՝ Աննաբել Բյուֆֆեն Հայաստանին նվիրաբերեց ամուսնու «Ձկնորսանավակներ գետաբերանում» նկարը:

Ազգային պատկերասրահի տնօրենը ուշադրություն հրավիրեց այն կարեւոր փաստի վրա, որ այսօր Հայաստանում գործող օրենքի համաձայն երկիր ներմուծվող մշակութային գործերի արժեքի 30 տոկոսը վճարվում է իբրեւ տուրք: (Թեեւ տնօրենի ջանքերով պետական համապատասխան մարմինների թույլտվությամբ այս նկարը Հայաստան ներմուծվել է առանց տուրքի): Սա, անշուշտ, լուրջ բարդություններ առաջացնող հանգամանք է, որ հաճախ կարող է կանխել մեր մշակութային արժեքները հարստացնելու եզակի հնարավորությունները:

ՄԵԼԱՆՅԱ ԲԱԴԱԼՅԱՆ

Ճապոնական կինոն պատրաստվում է նոր թռիչքի

Կիրակի, հունիսի 4-ին ավարտվեց ճապոնական կինոյի փառատոնը Երեւանում, որի կազմակերպիչներն էին Հայաստանում Ճապոնիայի դեսպանությունը, Հայաստանի մշակույթի նախարարությունը, Երեւանի հումանիտար ինստիտուտը, Հայաստանի կինեմատոգրաֆիստների միությունը, «Պարադիզ» ընկերությունը: Փառատոնի ժամանակ ցուցադրվեցին «Իմ թանկագին գանձերը», «Գամերան տիեզերքի պահապան», «Վախկոտները», «Դպրոցական ուրվականները եւ առաջին սերը» գեղարվեստական եւ «Կախարդուհու էքսպրես փոստը» մուլտիպլիկացիոն կինոնկարները: Ճապոնական կինոյի նոր սերնդի ներկայացուցիչներ Սինոբու Յագուչիի, Խիդյուկի Խիրայամայի, Մակոտո Վադայի, Խայաո Միյաձակիի եւ Յանետո Սյուսուկեի բեմադրած գեղարվեստական ֆիլմերն իրենց մակարդակով անշուշտ անհամեմատելի են այնպիսի վարպետների գործերի հետ, ինչպիսին Ակիրա Կուրոսավան է կամ Կանետո Սինդոն: Բայց նոր սերնդի ներկայացուցիչների որոշ ֆիլմերը հույս են տալիս ասելու, որ ճապոնական կինոն ամենամոտ ժամանակներում պատրաստվում է նոր թռիչքի: Որոշակի ասելիք ունեցող կինոնկարների շարքում կարելի է դասել «Վախկոտները» (ռեժիսոր՝ Մակոտո Վադա) սեւ հումորով պարուրված կինոկատակերգությունը, որը կազմված էր 5 նովելներից՝ հիմնված ճապոնացի հանրաճանաչ գրողների պատմվածքների վրա, ինչպես նաեւ «Դպրոցական ուրվականները եւ առաջին սերը» (ռեժիսոր՝ Խիդյուկի Խիրայամա) ֆիլմը, որը դպրոցականների կյանքից առնված եւ դպրոցական տարիքի շատ երեխաների հարցերը պատշաճորեն էկրան բարձրացնող կինոպատմություն է: Հետաքրքրական էր, որ ֆիլմերում խորհրդանշական (սիմվոլիզմը) նկարահանումները գերիշխում էին, ինչը վկայում է ճապոնական կինոյի նախընտրած ուղղության մասին:

Հ. Օ.

ՕՐԱՑՈՒՅՑ

Հունիսի 6

- 1606 թ. ծնվել է ֆրանսիացի դրամատուրգ Պիեռ Կոռնելը՝ ֆրանսիական կլասիցիզմի հիմնադիրներից մեկը:
- 1799 թ. ծնվել է ռուս բանաստեղծ Ալեքսանդր Պուշկինը: Նա ապրել է 37 տարուց քիչ ավելի, իսկ գրական գործունեությունը տեւել է գրեթե երկու տասնամյակ:
- 1875 թ. ծնվել է գերմանացի գրող Թոմաս Մանը՝ 20-րդ դարի դասականներից մեկը:
- 1903 թ. ծնվել է երգահան Արամ Խաչատրյանը: Նրա արվեստին հատուկ է ծավալայնությունը, թեմայի տիեզերական բնույթը, ընդհանրացնող հսկայական ուժը, կերպարների բանաստեղծականությունը:
- Այս օրը հին հայկական տոմարով Մարգաց ամսվա Մազդեղ օրն է:

ՆԱԻՐԱ ԹԱԴԵՎՈՍՅԱՆ

Ավարտվեց երեւանյան ջազ-փառատոնը

Անցած շաբաթվա մշակութային ամենակարեւոր իրադարձությունն անշուշտ ջազային երաժշտության միջազգային փառատոնն էր: Այն պետք է անցկացվեր 1999-ի հոկտեմբերի վերջին, սակայն, հասկանալի պատճառներով, հետաձգվեց: Եվ ահա երեւանյան երաժշտասերն ի վերջո հնարավորություն ունեցավ «ճաշակելու» այն երաժշտությունը, որին տասնամյակներ շարունակ սպասում էր: Փառատոնը նշանավորվեց նաեւ նրանով, որ Երեւանում ելույթ ունեցավ համաշխարհային ջազի աստղերից մեկը՝ Չիկ Կորեան, որի կատարումները պատիվ կբերեին աշխարհի ամենահեղինակավոր փառատոներին: Շուրջ չորս տասնամյակ այս հզոր երաժիշտը ջազի աշխարհում արյունատար երակի դեր է կատարում՝ անընդհատ թարմացնելով երաժշտական այս ոլորտը: Նա միշտ եղել է ջազի գիտակների եւ երկրպագուների ուշադրության կենտրոնում մեկ որպես կոմպոզիտոր, մեկ՝ դաշնակահար, մեկ՝ գործիքավորող, չթողնելով, որ հանգիստ լինի ջազի աշխարհը: Ամեն մի նոր ալբոմ, ամեն մի նոր ելույթ արձանագրել է հնարավորությունների եւ սահմանների գերազանցում: 60-ական թվականներին խուժելով ամերիկյան ջազ, տասը տարուց պակաս ժամանակում նա կարողացավ հասնել կատարողական այնպիսի վարպետության, որ իրենով զարդարում էր ամեն մի խումբ: Անընդհատ փոփոխվելով ոճերի առումով, անընդհատ խախտելով դասական ջազի սահմանները, Չիկ Կորեան լարված է պահել ջազի երկրպագուների ջղերը: Եվ նրա ելույթը Երեւանում ասվածի հավաստումն է:

Երեւանյան ջազ-փառատոնն ավարտվեց, որը բարի հիշողություններ թողեց տոն օրերի մասին:

Ս. Ս.

ԱԶԳ

Մարզական

ՖՈՒՏԲՈԼ

Հաղթանակ մրցակցի դաշտում

Լիտվա–Հայաստան՝ 1-2

Կիրակի օրը Կաունասում ընկերական ստուգողական խաղ անցկացրին Լիտվայի եւ Հայաստանի ազգային հավաքականները: Երկու թիմերի համար էլ այս հանդիպումն ուժերի ստուգման լավ հնարավորություն էր աշխարհի առաջնության ընտրական մրցումներից առաջ: Երեք ամիս անց նրանք մեկնարկելու են այդ ծանր մրցաշարերում:

Հայաստանի հավաքականում կային նորեկներ, եւ նրանց ուժերը ստուգելու, տակտիկական նոր կապերը փորձարկելու առումով Լիտվայի ուժեղ հավաքականի հետ հանդիպումը օգտակար եղավ: Այս խաղը նաեւ ցույց տվեց, որ մեր ընտրանին բավականին մեծ ներուժ ունի եւ կարող է արժանիորեն հանդես գալ միջազգային մրցասպարեզում: Գլխավոր մարզիչ Վարուժան Սուքիասյանի գլխավորությամբ Հայաստանի հավաքականն անցկացնում է արդեն յոթերորդ հանդիպումը եւ, ինչպես երեւում է, ավելի ու ավելի է բարելավում իր խաղը: Ընդ որում, հաշվի առնենք, որ վնասվածքների պատճառով մեր մի շարք առանցքային խաղացողներ հանդես չեկան Կաունասում:

Հանդիպումը բավականին ծանր ստացվեց. ամբողջ խաղի ժամանակ անգիջում պայքար էր գնում, որի ընթացքում ատլետիկ լիտվացիները ապավինում էին իրենց ֆիզիկական տվյալներին: Բայց հայ մարզիկները մրցակցին հակադրեցին տեխնիկապես հագեցած սուր, խելամիտ գործողություններ: Շատ բան որոշեց Հայաստանի հավաքականի խփած գոլը խաղասկզբում: Արդեն 6-րդ րոպեին աչքի ընկավ մեր թիմի նորեկ Անդրեյ Մովսիսյանը: Ռամենսկոյեի «Սատուրնի» կազմում հանդես եկող այս ֆուտբոլիստը շատ շուտ մերվեց հավաքականի «հնաբնակներին»: Եվ դա զգացվեց ոչ միայն կարճատեւ հավաքի ընթացքում, այլեւ խաղադաշտում: Խաղի 23-րդ րոպեին հաշիվը հավասարվեց. Լիտվայի հավաքականի առաջատարներից մեկը՝ Էդգարաս Յանկաուսկասը կարողացավ խփել պատասխան գոլը: Բայց հայ ֆուտբոլիստները, որոնք այդ օրը գտել էին իրենց խաղը, շարունակում էին եռանդագին կերպով կրկին փնտրել դեպի մրցակցի դարպասը տանող ուղիները: Ընդամենը 6 րոպե անց նրանք նոր հաջողության հասան. Հայաստանի հավաքականին առաջ մղեց Արթուր Պետրոսյանը:

Մինչեւ խաղի վերջին րոպեները երկու թիմերն էլ աշխատում էին մեկմեկու դարպաս գրավել, բայց դա կողմերից ոչ մեկին չհաջողվեց: Շատ լարված անցան հանդիպման հատկապես վերջին րոպեները: Լիտվացիները փորձում էին ամեն կերպ խույս տալ պարտությունից, գրոհում էին ամբողջ թիմով, բայց մեր ֆուտբոլիստները, մասնավորապես, դարպասապահ Հարություն Աբրահամյանը, հստակորեն էին գործում: Վարուժան Սուքիասյանը տակտիկական բնույթի մի շարք փոխարինումներ կատարեց՝ նպատակ ունենալով սառեցնել մրցակից թիմի ֆուտբոլիստների ջանքերը: Դա հաջողվեց, եւ մեր հավաքականը կարողացավ հաղթել ուժեղ մրցակցին: Հուսանք, որ դա դրական լիցք կհաղորդի Հայաստանի ընտրանուն ընտրական խաղերի նախաշեմին:

Հայաստանի հավաքականն այս խաղում հանդես եկավ հետեւյալ կազմով. Հարություն Աբրահամյան, Երվանդ Սուքիասյան, Հարություն Վարդանյան, Ռոմիկ Խաչատրյան, Ֆելիքս Խոջոյան, Կարեն Սիմոնյան (Արթուր Մկրտչյան, 65), Արթուր Պետրոսյան (Արամ Հակոբյան, 87), Արթուր Ոսկանյան (Արման Քարամյան, 88), Կարեն Դոխոյան, Արմեն Շահգելդյան (Արտավազդ Քարամյան, 75), Անդրեյ Մովսիսյան (Արմեն Պետիկյան, 80):

ԹԵՆԻՍ

Երրորդում՝ պարտություն

Փարիզում շարունակվում է «Մեծ սաղավարտ» շարքի երկրորդ մրցաշարը՝ Ֆրանսիայի բաց առաջնությունը:

«Ռոլան Գարոսում» ընթացող մրցումները, որոնք վճռական փուլ են թեւակոխել, մի շարք անակնկալներ են մատուցել: Տղամարդկանց մրցաշարի առաջին իսկ փուլում պայքարից դուրս մնաց ամերիկացի Փիթ Սամփրասը, երկրորդում՝ նրա հայրենակից Անդրե Աղասին: Բայց ասենք, որ վերջինիս պարտության պատճառը վնասվածքն էր: Սլովակ Կարոլ Կուչերայի հետ հանդիպման վերջին երկու խաղափուլերում Աղասին մեծ դժվարությամբ էր տեղաշարժվում:

Նշենք նաեւ, որ «Ռոլան Գարոսին» հրաժեշտ է տվել մեր Սարգիս Սարգսյանը: Նա սկզբում իրար ետեւից հաղթեց Սիենգ Շալկենին (Հոլանդիա) եւ Առնո Կլեմանին (Ֆրանսիա), բայց երրորդ շրջանում հանդիպելով ներկայումս համաշխարհային դասակարգման ցուցակը գլխավորող շվեդ Մագնուս Նորմանի հետ, պարտություն կրեց եւ դուրս մնաց հետագա պայքարից:

Կանանց մրցաշարում արդեն ավարտվել են չորրորդ շրջանի հանդիպումները: Հաջող են հանդես գալիս Մարտինա Հինգիսը (Շվեյցարիա), Վենուս Ուիլյամսը, Չանդա Ռուբինը, Մոնիկա Սելեշը (երեքն էլ՝ ԱՄՆ), Կոնչիտա Մարտինեսը, Արանտա Սանչես-Վիկարիոն (երկուսն էլ՝ Իսպանիա), Մերի Պիրսը (Ֆրանսիա): Կանանց մրցումների ամենախոշոր անակնկալն աշխարհի թիվ երկու թենիսիստուհի, ամերիկուհի Լինդսեյ Դեւենպորտի պարտությունն էր երկրորդ շրջանում:

Տղամարդկանցից պայքարը շարունակում են Ալեքս Կորետխան, Խուան-Կառլոս Ֆերերոն (երկուսն էլ՝ Իսպանիա), Գուստավո Կուերտենը (Բրազիլիա), Եվգենի Կաֆելնիկովը (Ռուսաստան)...

ՖՈՐՄՈՒԼԱ-1

Դրամա Մոնտե Կառլոյում

Մոնտե Կառլոյում անցկացվեց «Ֆորմուլա-1» դասի ավտոմեքենաներով մրցավազքերի աշխարհի առաջնության հերթական՝ 7-րդ փուլը՝ «Մոնակոյի մեծ մրցանակի» խաղարկությունը:

Մրցումները դրամատիկ ավարտ ունեցան առաջնությունը գլխավորող գերմանացի Միխայել Շումախերի համար: «Ֆերարիի» մրցարշավորդը, որը նախկինում չորս անգամ հաղթել էր Մոնտե Կառլոյի փողոցներում անցկացված մրցումներում, այս անգամ էլ շատ մոտ էր հաջողությունը: Աշխարհի կրկնակի չեմպիոնը հենց սկզբից առաջնում էր եւ գնալով ավելի ու ավելի էր մեծացնում իր առավելությունը մյուս մասնակիցների նկատմամբ: Սակայն 55-րդ շրջանում (ընդհանուր 262,626 կմ մրցատարածությունը բաղկացած էր 78 շրջանից) Շումախերի մեքենան խափանվեց: Մեխանիկները չկարողացան կարճ ժամանակում շտկել անսարքությունը, եւ մարզիկը դուրս մնաց պայքարից:

Փուլի հաղթող դարձավ շոտլանդացի Դեւիդ Կուլտհարդը («Մաքլարեն-Մերսեդես»): Երկրորդ եւ երրորդ մրցանակակիրներ դարձան համապատասխանաբար բրազիլացի Ռուբենս Բարիկելլոն («Ֆերարի») եւ իտալացի Ջանկառլո Ֆիզիկելլան («Բենետոն»):

Չնայած անհաջողությանը, 7-րդ փուլից հետո ընդհանուր հաշվարկում առաջատարը կրկին Միխայել Շումախերն է: Նա 46 միավոր է վաստակել: Հաջորդ տեղերում են «Մաքլարեն-Մերսեդեսի» երկու արշավորդները՝ Դեւիդ Կուլտհարդը (34 միավոր) եւ Միկա Հակինենը (29 միավոր):

Կոնստրուկտորների գավաթի հաշվարկում առջեւում է «Ֆերարին»՝ 68 միավոր: Նրանից 5 միավորով է ետ մնում նրա հիմնական մրցակից «Մաքլարեն-Մերսեդեսը»:

Ուժերի փորձամրցում

Եվրոպայի առաջնության մասնակիցները վերջին փորձամրցումներն են անցկացնում:

Շատ սուր պայքարում ընթացավ **Նորվեգիա-Իտալիա** հանդիպումը: Այն 1-0 հաշվով շահեցին դաշտի տերերը: Հիշեցնենք, որ աշխարհի առաջնության ընտրական խաղերում նորվեգացիները Հայաստանի հավաքականի մրցակիցներն են: Իտալիայի հավաքականի գլխավոր մարզիչ Դինո Զոֆին պարտությունն այնքան չվշտացրեց, որքան թիմի հիմնական դարպասապահ Ջանլուիջի Բուֆոնի ծանր վնասվածքը: Վերջինս անհաջող ցատկից հետո կոտրեց ձեռքը եւ, իհարկե, չի կարող հանդես գալ Եվրո-2000-ում: Նշենք, որ իտալացի մեկ այլ հանրահայտ դարպասապահ՝ Անջելո Պերուցին, նեղանալով Զոֆին, հրաժարվել էր խաղալ հավաքականում:

Հետաքրքիր պայքար ծավալվեց աշխարհամասի նախորդ առաջնության չեմպիոն **Գերմանիայի** եւ փոխչեմպիոն **Չեխիայի** հավաքականների միջեւ: Գերմանացիները հաղթեցին 3-2 հաշվով:

Երկու խաղում միեւնույն՝ 2-1 հաշիվը գրանցվեց: **Անգլիացիները** հյուրընկալվելիս հաղթեցին **Մալթայի** հավաքականին, իսկ **ռումինացիները** սեփական խաղադաշտում՝ Հունաստանի ընտրանուն:

Երկու խաղերում ոչ-ոքի գրանցվեց: **Շվեդիա-Իսպանիա** հանդիպումն ավարտվեց 1-1, իսկ **Դանիա-Բելգիա** հանդիպումը 2-2 հաշվով: Հետաքրքիր է, որ երկրորդ գոլը բելգիացիներին խփեց դաշտի տերերի դարպասապահ Պետեր Շմեյխելը:

Քիշնեւում ընկերական խաղ անցկացրին **Մոլդովայի** եւ **Ռուսաստանի** հավաքականները: Թիմերը ոչ մի բանով աչքի չընկան: Անհետաքրքիր այդ հանդիպման ելքը վճռեց Մաքսիմ Բուզնիկինի խփած միակ գոլը: Ռուսները հաղթեցին 1-0 հաշվով:

Նախորդ համարում տպագրված մրցանակային խաչբառի պատասխանները

Ուղղահայաց

1. Հանովեր: 2. Սիաբանդով: 3. Իրան: 5. Եվր: 6. Ոմն: 7. Որակ: 9. Անոն: 10. Կուլիջանով: 11. Վանասուր: 12. «Հարեմ»: 13. Իվանե: 14. Նագասակի: 15. Ավիակիր: 18. Իլմեն: 19. Մինդի: 24. Կանադա: 25. Արդության: 26. Տեսադաշ: 27. Մանգան: 28. Կայծ: 31. Աղասի: 34. Իգիդա: 36. Գլիցերին: 38. Մուրացան: 39. Սելինջեր: 40. Խոմեյնի: 42. Արբուզով: 44. Ալբանիա: 49. Բորդո: 50. Մահամերձ: 51. Կոմանդոս: 52. Աջիկա: 56. «Կարմեն»: 58. Արոս: 59. Թրումեն: 62. Կալենուսկի: 63. Արբանյակ: 66. Բուրբոնյան: 68. «Լուսաբեր»: 69. Միրոնով: 70. Լյուիս: 71. Գոլան: 72. Արբենին: 75. Տաբաս: 76. Ալիքի: 80. Թավա: 81. Թեքե: 82. Կրուզ: 83. Գրիլ: 86. Արու:

Հորիզոնական

1. Հասմիկ: 4. Լերմոնտով: 8. Խարկով: 16. Նիագարա: 17. Վերտինսկայա: 20. Վանիլին: 21. Լեոնե: 22. Շագալ: 23. Եղնիկ: 25. Անեկդոտ: 27. Մացու: 29. Սակարան: 30. Բավրա: 32. Ուկրաինա: 33. Գավիթ: 35. Ագրա: 37. Կարմա: 41. Յուրմալա: 43. Նարին: 45. Մեդորա: 46. Շարժիչ: 47. Վարդիթեր: 48. Մուշեղյան: 53. Աջանտա: 54. Ռոոչի: 55. Ֆրանկ: 57. «Հատակում»: 59. Թավիշ: 60. Այրի: 61. Պոկեր: 64. Միկոյան: 65. Ուրբաթ: 67. Սալամե: 73. Իլիոն: 74. Չայնոու: 77. Նուբար: 78. Վառնա: 79. Ուայլդ: 84. Նեսկաֆե: 85. Ալեքսանդրիա: 87. Բարոյան: 88. Արիստակ: 89. Ցելյուլոզա: 90. Ալանին:

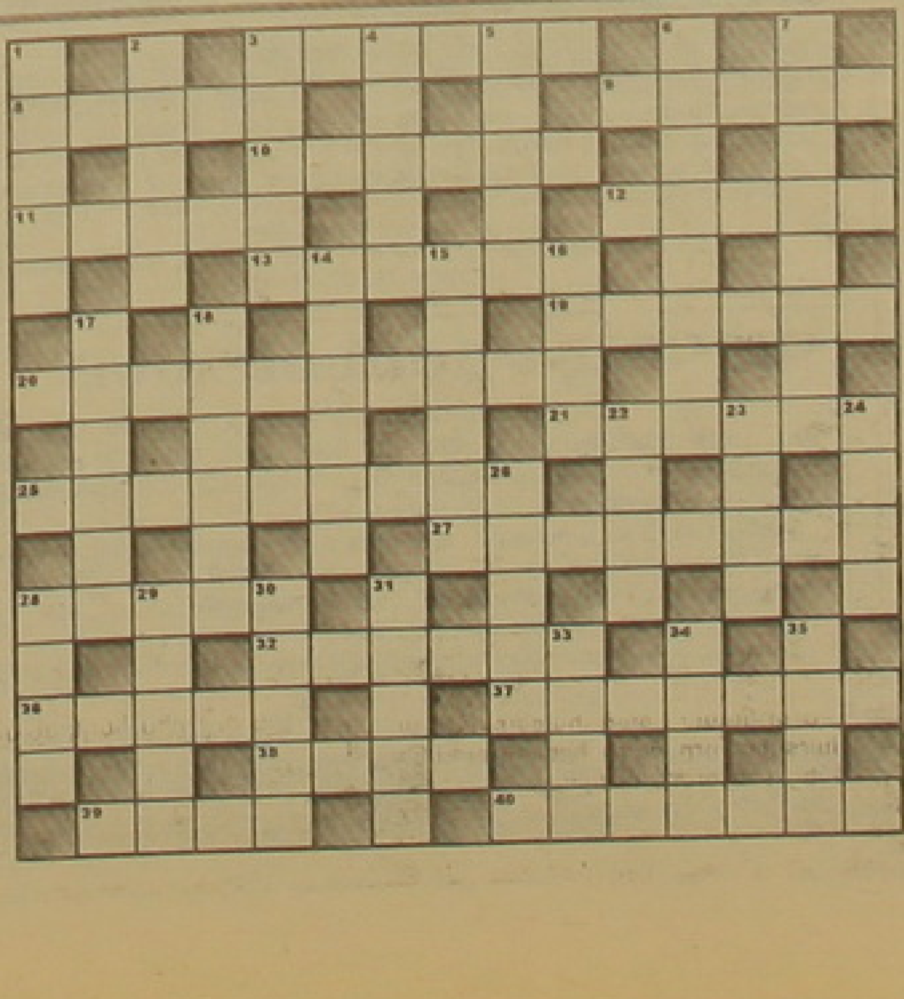

ԽԱՉԲԱՌ

ՀՈՐԻԶՈՆԱԿԱՆ: 3. Գրիբոյեդովը Թեհրանում: 8. Ուրարտանում կոնյակ: 9. Գերմանացի բանաստեղծ, բայց ոչ Շիլլեր, ոչ Գյոթե: 10. Ամեն ինչի մեկ հատը: 11. Այդ քաղաքը 1909 թ. հայոց կոտորածի վկան էր: 12. Իտալերեն՝ ամիգո, հայերեն՝...: 13. Ջրվեժ, որը «հաշվում է իրեն խանգարող» բոլոր աստիճանները: 19. Որտեղից այնտեղից մինչ ջուր խմես, ակունքը պետք է չպղտորես: 20. Կոմբայն, տրակտոր...: 21. Օվկիանոսի «ամենաինտելեկտուալ» բնակիչը: 25. Ռուս տաղանդավոր բանաստեղծ («Մծիրի»): 27. Սերունդների «արմատը»: 28. Պուգաչովյան Ալլա, Պիեխան...: 32. Պատի «թղթե հագուստ»: 36. Զմռսված փարավոն: 37. Ակամա «հանգիստ» ռինգում: 38. «Մասնագիտական» շպար: 39. Օպերային «երգ»: 40. Լինդգրենի «ուղղաթիռ» հերոսը:

ՈՒՂՂԱՀԱՅԱՑ: 1. Գայլից վախեցողը շրջանցում է այն: 2. Հասլիկի «թեթեւ իդեալը»: 3. Տոնական «երեսափոխ»: 4. Կինոդիտման «միավոր»: 5. Հին հունական «պառլամենտ»: 6. Այդ աֆրիկացին Հին աշխարհի մեծագույն զորավարներից մեկն էր: 7. Ընտանեկան «էկոնոմիստ»: 14. Կովկասի հնագույն «Ալբանիան»: 15. Թեյի «փունջը» լրացնող ցիտրուս: 16. «... մի արա, ամեն ինչ կանցնի»: 17. ԱՄՆ-ի Սան-Ֆրանցիսկո քաղաքի արվարձանն է, բայց մի ողջ քաղաքի բնակչություն ունի: 18. Դրական արդյունք, շահույթ: 22. Հաստատուն: 23. Եւ դիվանագիտական, եւ «երաժշտական» զգեստ: 24. Նկարչի «զինամթերքը»: 26. Մի կամ բրի «հակոտնյան»: 28. Ամերիկյան հեռուստապարգեւ: 29. Երբեմնի Զմյուռնիան այսօր: 30. Սպասվող ժամանակ: 31. «Սեւագիր» նկար: 33. Ցետկին՝ Կլարա, Լյուքսեմբուրգ՝...: 34. Շերեփի «թոռնիկը»: 35. Նվագախմբի «պուտիկ» տղան:

Մրցանակային հաջորդ խաչբառը կտպագրվի «Ազգի» հունիսի 10-ի համարում:

Փորձե՛ք լուծել, եւ արժեքավոր մրցանակը Ձե՛րն է:

ՀԱՄԱՌՈՏ

Ադրբեջանի դիտորդների կարծիքով՝ մեծ տերությունները հակված չեն ընդունել տարածքային փոխանակման սկզբունքը

ՄՈՍԿՎԱ, 5 ՅՈՒՆԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ BBC-ի ադրբեջանցի թղթակիցը հաղորդում է, որ Բաքվի դիտորդների կարծիքով, եթե ԱՄՆ-ն ու Ռուսաստանը համաձայնության եկած լինեն գլոբալ հարցերում, ապա ընդհանուր լեզու կգտնեն տարածաշրջանային խնդիրներում, այդ թվում եւ Կովկասի հարցում։ Ադրբեջանի նախագահ Հեյդար Ալիեւի խաղաղական հարցերով նախկին խորհրդական Վաֆա Գուլուզադեի կարծիքով, չի բացառվում, որ մոտ ապագայում կարող է աճել ԱՄՆ-ի եւ Ռուսաստանի համատեղ ճնշումը Բաքվի եւ Երեւանի վրա՝ Ղարաբաղյան հարցի շուրջ՝ փոխզիջում համաձայնություն կնքելու համար։ Գուլուզադեի կարծիքով, փոխզիջում համաձայնության կնքմամբ առավելապես շահագրգռված է ԱՄՆ-ը, որը Հարավային Կովկասը համարում է կասպիական էներգառեսուրսները Արեւմուտք փոխադրելու ամենակարճ ճանապարհը։ Ի տարբերություն պաշտոնական Բաքվի ներկայացուցիչների, անկախ դիտորդները կարծիքով, հնարավոր է, որ միջազգային միջնորդներն Ադրբեջանի ղեկավարությունից կարող են նոր զիջումներ պահանջել ղարաբաղյան հարցում։ Քաղաքագետ Ռասիմ Մուսաբեկովի կարծիքով, Բաքվին կպարտադրեն Ադրբեջանի կողմից մերժված, այսպես կոչված, ընդհանուր պետության ծրագիրը։ Ընդ որում, խոսքը տարածքային փոխանակումների մասին չէ, ինչը վերջերս ակտիվորեն քննարկվում է Բաքվի մամուլում։ «Տարածքային փոխանակումը կնշանակի խաղից դուրս թողնել ռուսներին, որովհետեւ հանի դեռ գոյություն ունի այն միջանցքը, որով Ադրբեջանը բաժանվում է Նախիջեւանից, այսինքն ամբողջ թուրքական աշխարհը Թուրքիայից, ապա դա Ռուսաստանի համար ռազմավարական առավելություն է ստեղծում», եզրակացնում է Մուսաբեկովը։ Դիտորդների կարծիքով, եթե իրականացվի ընդհանուր պետության սկզբունքը, ապա Ղարաբաղը դուրս կգա Բաքվի ուղղակի ենթակայությունից եւ կմնան միայն հորիզոնական կապեր նախկին ինքնավարության ու կենտրոնի միջեւ։

Պեստումայում Քլինթոնին խնդրել են հանել վարտիքը

ՄՈՍԿՎԱ, 5 ՅՈՒՆԻՍ, ՄՆԱՐՔ։ Երբ ԱՄՆ նախագահ Բիլ Քլինթոնը դուրս է եկել խորհրդարանի վերին եւ ստորին պալատի ղեկավարներ Գենադի Սելեզնյովի եւ Եգոր Ստրոեւի հետ հանդիպումից հետո, տեղի է ունեցել միջադեպ։ 35 տարեկան պարկեշտ հագնված մի կին բացականչել է. «Բիլլ, հանիր վարտիքդ եւ ցույց տուր, թե ինչպիսի սեքսուալ բոս ես»։ Պեստումայի պահակախմբի աշխատակիցները կնոջը ստորին պալատի պարետատուն են ուղեկցել՝ պարզելու նրա անձը։ Նրանք նաեւ մտադիր են պարզել, թե ինչպես է նա Պեստումա մտել։

Ճապոնացիները բոլորից երկար են ապրում

ՏՈԿԻՈ, 5 ԱՊՐԻԼ, ՄՆԱՐՔ։ Առողջապահության համաշխարհային կազմակերպության (ԱՀԿ) հետազոտությունների արդյունքները ցույց են տվել, որ ճապոնացիները աշխարհում ամենաերկարակյաց եւ առողջ կյանք վարող ազգն են։ ԱՀԿ տվյալներով, միջին ճապոնացին ապրում է 74,5 տարի, ինչը իր յուրօրինակ պարունակող ավանդական սննդակարգի հետեւանք է։ Երկարակեցության առումով ԱՄՆ-ը 24-րդ տեղն է զբաղեցնում, ինչն ԱՀԿ կարծիքով պայմանավորված է Ամերիկայի հասարակության սոցիալական անհավասարությամբ։

Սաստիկ երկրաշարժ Սումատրա կղզում

Հունիսի 4-ին ՀՀ կառավարության առընթեր սեյսմիկ պաշտպանության ազգային ծառայության (ՀՀ ՍՊԱԾ) ազգային դիտացանցը գրանցել է երկրաշարժ, որը տեղի է ունեցել տեղական ժամանակով 21:28-ին Սումատրա կղզում (Ինդոնեզիա)։ Երկրաշարժի էպիկենտրոնը գտնվում է Հնդկական օվկիանոսում, Ջակարտա քաղաքից մոտ 400 մղոն դեպի հյուսիս-արեւմուտք, իսկ Բենկուլում քաղաքից (1,2 մլն բնակչություն) մոտ 60 մղոն դեպի արեւմուտք։ Ուժգնությունը էպիկենտրոնում կազմել է 11 բալ։ 11 րոպե անց տեղի է ունեցել երկրորդ ցնցումը՝ 9 բալ ուժգնությամբ։ Գրանցվել է մոտ 53 հետցնցում, որից 10-ը՝ 7 բալ ուժգնությամբ։ Ըստ Ինդոնեզիայի օդերեւութաբանական եւ երկրաբանական ծառայության տվյալների զոհվել է 44 մարդ, կան հարյուրավոր վիրավորներ եւ անօթեւան մնացած հազարավոր մարդիկ։ Այս երկրաշարժը Ինդոնեզիայում վերջին տարիներին տեղի ունեցած ամենահզոր երկրաշարժերից մեկն է։ 1992 թ. դեկտեմբերին Ֆլորես կղզու հարավ-արեւելքում 9 բալ ուժգնությամբ երկրաշարժն առաջացրեց ցունամի, որին զոհ գնաց մոտ 2500 մարդ։

Առայժմ չկան հաղորդագրություններ երկրաշարժի հետեւանքով ցունամի ալիքի առաջացման մասին։

ՀՀ ՍՊԱԾ ՄԱՄԼՈ ԿԵՆՏՐՈՆ

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հայաստանի հաշվապահների եւ աուդիտորների ասոցիացիայի (ՀՀԱԱ) լիիրավ եւ թղթակից անդամներին

ՀՀԱԱ-ն նպատակ ունենալով աուդիտի ավանդական ոլորտի ձեւավորմանն ու զարգացմանը, կազմակերպում է անվճարդեպ դասընթաց «Աուդիտի գործնական կիրառումը» թեմայով։

Դասընթացը կանցկացնի ԱՄՆ-ից հրավիրված որակավորված հասարակական հաշվապահ Ռիչարդ Կուներտը։

Դասընթացը ներառում է ձեռնարկություններում կատարած միջազգային աուդիտի գործնական օրինակների վերլուծություններ, աուդիտի տեսության եւ աուդիտի միջազգային ստանդարտների բացատրությամբ։

Դասընթացն անցկացվելու է հուլիսի 17-ից սեպտեմբերի 9-ը, շաբաթական 2 կամ 3 անգամ՝ ընդհանուր 80 ժամ տեւողությամբ։

Տեղերը սահմանափակ են։

Դասընթացին մասնակցելու եւ լրացուցիչ տեղեկություններ ստանալու համար դիմել՝ Կորյուն Ռուբենյան փ. 31, ՀՀԱԱ գրասենյակ, Կարինե Ավագյանին

Հեռ. 54-16-65, 24-93-29, 24-93-19, 24-94-67, 24-94-68, 24-91-78։

Դիմումները ընդունվում են հունիսի 1-10-ը։

Ընտրության արդյունքները ու դասընթացի անցկացման ժամանակացույցը դիմորդներին կտրամադրվի լրացուցիչ։

P. S. ՀՀԱԱ-ի լիիրավ եւ թղթակից անդամների համար դասընթացն անվճար է։

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հայաստանի հաշվապահների եւ աուդիտորների ասոցիացիան (ՀՀԱԱ) հայտարարում է ՀՀԱԱ-ի որակավորման դասընթացների քննությունների անցկացման մասին՝ ըստ առարկաների

Առարկայի անվանումը	Քննության օրը	Ժամը	Քննության վայրը	Լսարանի համարը
Հաշվապահական հաշվառման սկզբունքներ	հունիսի 19	10:00	Ժող. տնտ. ինստիտուտ	315 (փոքր դահլիճ)
Իրավունք, առեւտ. իրավ. անհիմ. պայմանագիր	հունիսի 21	10:00	ՀՀԱԱ-ի շենք	2 լսարան
Կառավարման տեղեկատվություն	հունիսի 23	10:00	ՀՀԱԱ-ի շենք	2 լսարան
Աուդիտի հիմունքներ	հունիսի 28	10:00	ՀՀԱԱ-ի շենք	2 լսարան

Քննություններին մասնակցելու համար պետք է գրանցվել ՀՀԱԱ-ում

ՀՀԱԱ-ում դասընթացներին մասնակցած ուսանողները դիմեն Քրիստինե Ալեքսանյանին

Բուհերում դասընթացներին մասնակցած ուսանողները դիմեն Հասմիկ Մելիքյանին։

Քննություններին մասնակցելու համար պետք է վճարել 3000 (յուրաքանչյուր առարկայի քննության համար)։

Քննությանը պետք է ներկայանալ գրիչներով, հաշվիչներով եւ ՀՀԱԱ-ի կողմից տրված ուսանողական գրքույկներով։

Գրանցման ժամկետը **հունիսի 1-10-ը**

ՀՀԱԱ-ի հասցեն **Կորյուն Ռուբենյան 31, V հարկ**

Հեռ. 24-91-78, 24-93-09, 24-93-29, 24-94-67, 24-94-68, 54-16-65

ՀՀԱԱ-Ի ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ

ARMENTEL

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Արմենտելը հայտարարում է մրցույթ GSM 900 (GSM 1800) ստանդարտի բջջային հեռախոսների մատակարարման համար։

Մրցույթին կարող են մասնակցել ինչպես արտասահմանում, այնպես էլ ՀՀ տարածքում գրանցված կազմակերպությունները եւ մատակարարները։

Մրցույթի անցկացման պայմանների, ինչպես նաեւ բջջային հեռախոսների տիպերի եւ քանակների մասին համապատասխան փաստաթղթերը կարող եք ստանալ հետեւյալ հասցեով՝ Սարյան 2, 6-րդ հարկ, 634 սենյակ, հեռ. 28-70-66։

Առաջարկները պետք է ներկայացվեն վերոհիշյալ հասցեով մինչեւ 2000 թ. հուլիսի 4-ը, ժամը 12:00։

ԱՐՄԵՆՏԵԼ ՀԶ ՀԱՍԱՐԱԿԱՅՆՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏ ԿԱՊԵՐԻ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

UNITED METHODIST COMMITTEE ON RELIEF

UMCOR

ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՎԱՐԿԻ ԾՆԱՐԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ

ASHB

ԱՐԴՇԻՆԲԱՆԿ ԲԲԸ

Միավորված մեթոդիստների օգնության կոմիտեն (ԱՄՔՈՐ) եւ Արդշինբանկը տեղեկացնում են բոլոր հետաքրքրված անձանց, որ սույն թվականի մայիսի 29-ին սկսվում է 2000 թ. գյուղատնտեսական վարկային ծրագիրը։ Վարկեր կտրամադրվեն այն անհատ ձեռներեցներին եւ ձեռնարկություններին, որոնք ներգրավված են գյուղատնտեսական մթերքի վերամշակման բնագավառում (մրգի, կաթի, մսի եւ այլնի վերամշակում)։ Վարկավորումը կկատարվի հետեւյալ մարզերում՝ Արարատի եւ Վայոց ձորի մարզեր, Սյունիքի մարզի Սիսիանի տարածաշրջանում, Կոտայքի մարզի Աբովյանի տարածաշրջանում եւ Երեւանում։

Վարկի առավելագույն ժամկետը 24 ամիս է

Վարկի առավելագույն գումարը՝ 30 հազար ԱՄՆ դոլար

Վարկի տարեկան տոկոսադրույքը՝ 16 տոկոս։

Դիմումները կընդունվեն մինչեւ սույն թվականի հուլիսի 31-ը, Արդշինբանկի Մասիսի, Արարատի, Եղեգնաձորի, Սիսիանի, Աբովյանի եւ Երեւան քաղաքի Էրեբունու մասնաճյուղերում։

Լրացված վարկային դիմումի հետ նախապես անհրաժեշտ է ներկայացնել պետական ռեգիստրում գրանցման վկայականը, կանոնադրությունը, արտադրական տարածքի եւ գրավ դրվող առարկայի սեփականության վկայագրերը եւ լիցենզիա։

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարությունը, «Արարատ» կոնյակի, գինու եւ օղու գործարանը եւ ՀՀ առեւտրի եւ արդյունաբերության նախարարությունը

կազմակերպում են

«Գինու, կոնյակի, օղու եւ գարեջրի երեւանյան տոնավաճառ-2000»

հանրապետական առաջին մասնագիտացված ցուցահանդեսը, որի շրջանակներում կանցկացվի գինու, կոնյակի, օղու, գարեջրի եւ այլ ոգելից խմիչքների համտես-մրցույթ՝ լավագույններին մեդալների եւ պատվավոր դիպլոմների պարգեւատրմամբ։

Ցուցահանդեսը կկայանա հունիսի 14-17-ը, Երևմաղկենտրոնի տարածքում (նախկին ԺՏՆՑ)։ Հասցեն **Երեւան, Շիրակի 43**։

Մանրամասն տեղեկությունները կարող եք ստանալ հետեւյալ հեռախոսահամարներով՝

27-16-76, 27-76-21

ՀԱՐԳԵԼԻ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐ

«Հայմամուլ» ՊՓԲԸ-ն շարունակում է 2000 թ. II կիսամյակի թերթերի եւ ամսագրերի բաժանորդագրությունը։ Ռուսական մամուլի բաժանորդները կօգտվեն զեղչերի ճկուն համակարգից։ Պարբերականների ժամանակին ու անխափան ստացումը երաշխավորում ենք։

Տեղեկություններ ստանալու, բաժանորդագրությունը ձեւակերպելու համար դիմել Սասունցի Դավթի 2, «Հայմամուլ» ՊՓԲԸ կամ Հանրապետության հրապարակ, թիվ 10 փոստատուն՝ մեր գործակալին։

Հեռ.՝ 45 82 00, 45 82 56, 56 79 40։

Շտապեք, մինչեւ բաժանորդագրության ավարտը հաշված օրեր են մնացել։

«ՀԱՅՄԱՄՈՒԼ»

ՀԵՌՈՒՍՏԱԾՐԱԳՐԵՐ

6 հունիսի

9.00 Հայլուր
9.20 Հեռուստասերիալ «Սուրճ կնոջ բուրմունքով»
10.10 Արամ Խաչատրյան. ուսուցիչը
10.20 Մամուլի կրպակ
10.30 «02»
11.00 Գ/ֆ «Կրակ, ջուր եւ պղնձե խողովակներ»
12.20 Կույսների եսեւում
12.40 Բարի ախորժակ
13.00 Հայլուր
13.20 Ռուբիկոն+
17.00 Հայլուր
17.20 Սեզամ, բացվիր
18.00 Հեռուստասերիալ «Սուրճ կնոջ բուրմունքով»
19.00 1 լուր
19.10 «Հեռուստալոտո»
(նույն ժամին արբանյակային հեռարձակմամբ
19.10 Կեսգիշերային ճեպընթաց)
20.00 Տոնավաճառ. տնտեսական տեղեկատու
20.25 Արտակարգ ալիք
20.35 Տուն-տունիկ
21.00 Հայլուր
21.40 Պրեմիերա
21.55 Գ/ֆ «Թողած ուղեբեռը»
23.40 Հայլուր
00.00 Կեսգիշերային ճեպընթաց
01.00 Ռուբիկոն+

Պրոմեթեւս
9.00 «Բարի լույս, Հայաստան»
10.10 «Ամեն ինչ հանուն քո սիրո»
18.00 Մուլտֆիլմ
18.10 Մանկական ժամ. սերիալ «Նինձյա կրիաները», սերիալ «Քոնան»
19.00 «Ամեն ինչ հանուն քո սիրո»
20.00 Լուրեր
20.35 Ռ. Մավիսակալյանի «Հարցեր» հեղինակային ծրագիրը
21.20 Օրը
22.25 «1-02»
22.30 «Չեղնահարկ»
22.50 Գ/ֆ «Կովկասի գերուհին»

9.00 Տոմար
19.05 Չոփիկ
19.30, 21.30, 24.00 Սուրհանդակ
20.00 Մամուլի խոսնակ
20.10 Հմայիլ
20.30 Աստարեզ
21.10 Հրապարակ
22.05 Գ/ֆ «Շերլոկ Հոլմսի արկածները»
00.35 Ակնթարթ
00.40 Գ/ֆ «Բարձր նորաձեւություն»
(Ավարտին Սուրհանդակ)

7.00 Բարի առավոտ
10.00 Նորություններ
10.15 Սերիալ «Քնքուշ թույն»
16.00 Նորություններ
16.20 Մուլտսերիալ «Ջոնի Քվեստի անհավանական արկածները»
16.40 Պատանի գլադիատորները «Լեռան արքան» ծրագրում
17.10 ... Մինչեւ 16 եւ բարձր
17.40 Գ/ֆ «Մեծ դասամիջոց» (2-րդ սերիա)
19.00 Նորություններ
19.30 Ծիծաղի համայնապատկեր
20.00 Սպասիր ինձ
20.45 Սերիալ «Քնքուշ թույն»
21.45 Բարի գիշեր, երեխաներ
22.00 Ժամանակ
23.00 Գ/ֆ «Օնեգին» (դերերում՝ Ռ. Ֆայնս, Լ. Թայլեր, ԱՄՆ, 1999 թ.)
00.55 Նշանավոր մարդկանց կյանքը
01.30 Նորություններ
01.45 Դետեկտիվ «Զրահապատ մասանին» (դերերում՝ Զ. Լաչինովիչ, Դ. Կալման, Շ. Պեչի, Հունգարիա, 1967 թ.)

РТР
7.00, 8.00, 9.00, 10.00 Լուրեր
7.20, 7.50, 8.50, 9.45 Բարի լույս, Ռուսաստան
7.35, 9.35 Ընտանեկան նորություններ
8.30 РТР-ի փոստը
9.20 Հեռուստատեսային ՀՄՄ. հերթապահ բաժանմունք
10.40 «Արենա-սպորտ»
11.15 Սերիալ «Գնչուհին»
12.05 Սերիալ «Սանտա Բարբարա»
13.00 Հեռուստատեսային ՀՄՄ
13.25 Մոսկվա-Մինսկ
14.00, 18.00, 21.00, 00.00 Լուրեր
14.30 «Կանանց քաղաք»
15.05 Սերիալ «Սեւ մարգարիտ»
15.55 Սերիալ «Հարուստներն ու նշանավորները»
16.50 Երկխոսություններ կենդանիների մասին
17.45 Մուլտսերիալ «Ուրախ կարուսել»
18.30 Աշտարակ
18.55 Մանուշակագույն մշուշ
19.25 Սերիալ «Փախստական միանձնուհիները»
20.25 «Մանկան շուրթերով»
21.40 Սերիալ «Վայրի հրեշտակը»
22.35 Սերիալ «Երեւակայությունների կղզին»
23.30 Սերիալ «Կեղտոտ պարեր»
00.30 Վավերագրական ֆիլմ «Զոույց Ամերիկայի հետ» (3-րդ մաս)
01.30 «4-2»-ը ներկայացնում է
02.30 Հեռուստատեսային ՀՄՄ. հերթապահ բաժանմունք

@rminco Global Telecommunications Ինտերնետ ծառայություններ «ԻՆՏԵՐՆԵՏ» սրճարանում։ Խանջյան 50։ Հեռ. 575823։

«Ազգ-Մեծ» հրատարակչության տպարան, Երեւան-23, Արշակունյաց 2 Գրանցման թիվ 65. Պատվեր 69150. Պատվեր 1269 Տպաքանակը 4000 Ստորագրված է տպագրության 5. 06. 2000 Գինը 100 դրամ